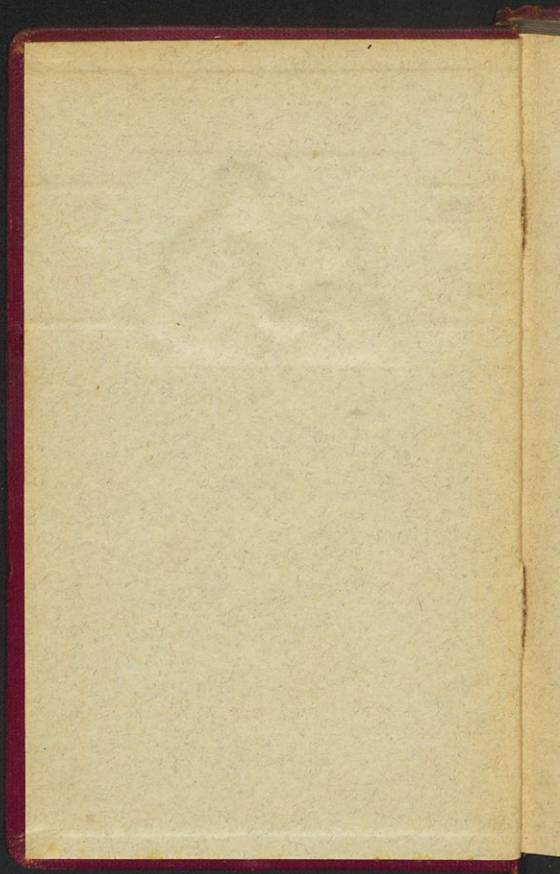

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

108635 -

☼ Svete Višarje ☼

Svete Višarje.

Spisal

Marijin častilec,

duhovnik krške škofije.

1910.

Založila slovenska kršč.-soc. »Zveza« za Koroško

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

108635

108635

Št. 2460.

Imprimatur.

Kn.-šk. krški ordinarijat v Celovcu, 11. junija 1910.

Po naročilu Nj. kn.-šk. milosti:

L. S.

J. Vidovic, m. p.
kancelar.

FJC 1809/
1951

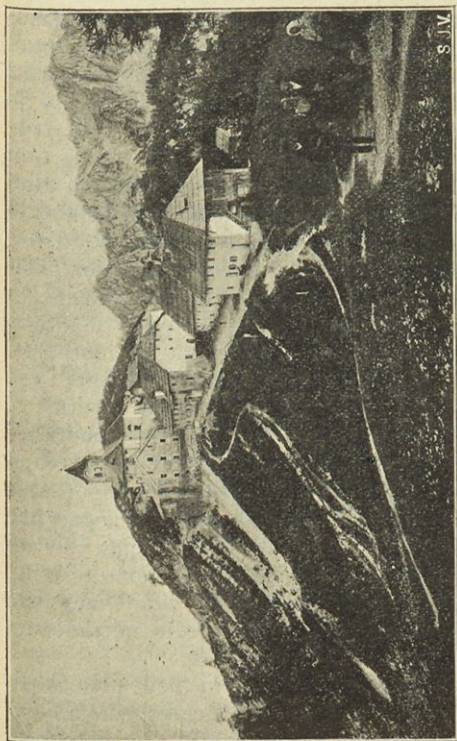
Svete Višarje.

Tam, kjer se Italije dotikajo avstrijske kronovine: Koroška, Primorska in malodane tudi Kranjska, tam na Koroškem, kjer je jezikovna meja Nemcev, Lahov in Slovencev, stoji skoro tisoč metrov nad Kanalsko dolino in 1792 *m* nad morsko gladino na golem vrhu znana romarska cerkev: sv. Višarje.

Sv. Višarje! Bile ste prijetne sanje mojih otroških dni in ostale ste hrepenenje mojih moških let. K vam je plaval moj duh, ko si je slikal svojo

bodočnost, k vam se obrača še sedaj, kolikorkrat potrebuje svêta in pomoči. Sv. Višarje! Kdo jih še ni obiskal! Kdo ni vzletel tja po perotih svojih željá! Ali kdo vsaj ni slišal tega imena! Kaj ne, dragi bralec, tudi tebi so znane? Ti veš, da je to slavna romarska pot Marijina. In ako bi tega ne vedel, bi to lahko uganil.

Kakor betlehemski pastirji okrog jaslic Zveličarjevih, tako se gnetejo okrog višarskega vrha drugi gorski velikani. Na južni in zapadni strani se trdo k njemu tiščijo bratje iz iste družine Julijskih planin, med tem ko proti vzhodu vrhovi naših Karavank drug za drugim nekako plaho pogleduje semkaj. Na severni strani se v dveh vrstah mogočno postavljajo Zilske planine s svojimi ličnimi vrhovi in črez njih rame gledajo glave slovečih tirolskih Dolomitov in Visokih Tur. Pač da so te glave zavite v pokrivalo sivih oblakov, pa ne vselej. Zdaj pa zdaj se spoštljivo odkrijejo ter pobožno zrejo na sv. Višarje. Nekako svečano je, kadar njih gospodar, Veliki Klek (3797 m) odgrne svojo belo glavo, da iskreno pozdravi Kraljico višarsko ter

se zatopi v molitev... Vsled krasnega razgleda, ki je lep kakor z najglasovitejših švicarskih planin, je obče znan „stari“ Dobrač; zato se zove koroški Rigi. Ali hribolazci sami trdé, da je razgled z Višarij še divnejši radi trde bližine slikovitega gorovja. Tu pa tam so se gore odmaknile, da morejo tudi dolinice blizu in, kedar se lesketajo solnčni žarki v njih jezerih, se ti dozdeva, kakor bi z rosnimi očmi pošiljale svoje pozdrave na sv. Višarje.

Res! Kraj take prirodne lepote v čistem planinskem zraku ne more biti posvečen nikomur nego Kraljici vse zemlje in njenemu božjemu detetu.

In kako je ta božja pot nastala? V taki višini graditi cerkev in potrebna poslopja, in sicer v kraju, kjer nedostaje lesa in vode in takorekoč vsega, pač ni lahko in ljudje se k temu neradi odločijo. Če se je kljub temu zgodilo, moramo nehote reči, da jih je napotila do tega nadčloveška roka in jim tudi pomagala.

Kdor potrebuje in želi prijetnega razvedrila in nedolžnega veselja, naj gre, če ima čas in priložnost, na visoko goro. To blaži srce in krepi zdravje;

zato iskreno pozdravljamo rastoče zanimanje za naše planine. Torej

Na goro, na goro,
na strme vrhe!
Tja kliče in miče
in vabi srce!

V času pa, ko je nastala višarska romarska pot, se nihče ni zmenil za lepoto naših gor in vendar je bil izbran biser naših pokrajin, vrhu tega kraj, ki je od vseh strani pristopen, vsem takorekoč blizu. Ali ne zasledimo v tem neko višjo modrost?

Dalje! Sv. pismo nam ganljivo pripoveduje, kako mati mladega Tobija ni mogla dočakati vrnitve svojega sina. Dan na dan je šla na višine željno gledat, kedaj pride, da bi ga tem preje videla in objela. Tudi srce, ki si je izvolilo ta kraj, mora biti srce polno ljubezni, ki se željno ozira črez hribe in doline tudi po svojih oddaljenih otrocih ter jih vabi k sebi in, ko ga zapuščajo, še gleda za njimi, gleda daleč, daleč za njimi in jih blagoslavlja.

Mogočnost, modrost in največjo materino ljubezen družijo v sebi ena: Ona, ki je „Devica mogočna“, „Sedež

modrosti božje“, „Mati ljubezniva“, in to je Marija.

Tu na meji več jezikov se tudi tako lepo spolnujejo njene preroške besede: „Odsihdob me bodo blagrovali vsi rodovi.“ Če vse to pomislimo, moramo pač reči: Marija sama si je izvolila ta kraj. Naravnost sili nas pa k temu morje dobrot, ki se je raz sv. Višarij razlilo na naše pokrajine po priprošnji Marijini, o čemur se bomo pozneje prepričali.

V vsaki cerkvi, kjer je Najsvetejše, biva Bog med nami, posluša naše prošnje in nam deli sadove svojega odrešenja. Vsaka cerkev je torej, bi rekel, sveta dežela v malem. Krstni kamen nas spominja Jordana; prižnica onih gor in krajev, kjer se je razlegal glas Gospodov, spovednica je vodnjak Betseda, tabernakel — Nazaret ali dvorana Zadnje večerje, oltar — gora Kalvarija. Ali istina je, da Bog in preblazena Devica nas v nekaterih krajih rajši uslišita in obilnejših dobrot delita kakor v drugih. Mar ni tudi sv. družina romala v Jeruzalem molit? Mar ni Zveličar sam šel v puščavo se postit? Mar ni si izbral posebno Oljsko

goro v kraj molitve? Istotako beremo v sv. evangeliju, da je v nekaterih krajih rajši in več čudežev vršil, kakor drugod.

Tak izvoljen kraj so sv. Višarje. To dokazuje nam tudi ustno izročilo, ki opisuje že od nekdanj začetek te romarske poti, ki spada v župnijo Žabnice, tako-le:

Čudodelna podoba.

Žabničani so imeli že od nekdanj pravico, da pasejo ovce na višarski gori. Pasel jih je vaški pastir. Bilo je l. 1360., ko neko soboto ni bilo ovce k večerni molži. Pastir leta po širnem gozdu ter išče in kliče svoje ovce, pa nikjer jih ne najde. Ves utrujen pride gori do vrha in tam najde svojo čredo. Pa glej čudo! Vse ovčice kleče okoli brinovega grma ter se ne ganejo z mesta. Kaj je neki to, si misli osupli pastir, pristopi bližje in pogleda v grm. Sredi grma leži lesena podoba Matere božje z usmiljenim Jezusom na levi roki. Svet strah prešine pastirja. Ponizno poklekne in vzame sv. podobo v

roke. Poln veselja jo poljubi in sklene svojo srečo razodeti domačemu župniku in mu podobo izročiti. Ko vstane in se napoti proti domu, jo ubere hipoma vsa čreda za njim ter ga spremlja v lepem redu do župnišča. Ta čudna procesija je privabila ljudi iz hiš, ki so se še bolj čudili, ko so slišali, kaj se je na gori zgodilo. Župnik vzame podobo ter vpraša farane, kdo bi jo bil na goro zanesel, toda nihče nič ne ve povedati. Zapre jo v omaro. Drugo jutro ovce ne dajo pokoja ter ne morejo dočakati, da bi se jim hlev odprl. Hitro leté zopet na goro do istega grma, pa tudi podoba Matere božje je sredi grma kakor dan popred. To se je enako še v tretjič zgodilo. Kaj je torej treba storiti? Župnik naznani celo zadevo svojemu škofu. To je bil patrijarh v Ogleju, kamor je spadala takrat Kanalska dolina v duhovskih rečeh. Tudi podobo pošlje patrijarhu in prosi za svet, kaj se naj ukrene.

Patrijarh preišče natanko celo dogodbo, potem vzame podobo v roke in ukaže poslancem: „Zidajte cerkev in postavite oltar ljubi Materi Mariji na istem mestu, kjer ste podobo našli!“

V spomin tega dogodka, da so ovce našle čudodelno podobo, se žene še danes čredo, kadar pride vprvič na višarsko pašo, trikrat okoli vrha. To naj bi bila nekaka zahvala ovčic, da se jim je čudodelna podoba najprej razodela.

Ovčice so znak pohlevnosti, potrpežljivosti, pokorščine. Kaj rad primerja zato nebeški učenik vdane mu vernike s čredo ovčic, samega sebe pa z dobrim pastirjem. In jedro vsega krščanskega življenja je položil v besede, ki jih je rekel prvemu papežu: „Pasi moje ovce, pasi moja jagnjeta.“ Kakor je namreč v vsejanem pšeničnem zrncu moč in kal, da, vsa prihodnja rastlina, tako leži v teh besedah sv. katoliška cerkev, rekel bi, v svojih povojih, sv. katoliška cerkev, ki naj nadaljuje njegovo delo in živi njegovo življenje do konca dni. V ukaz za pastirje, da pasejo, tiči dolžnost za čredo, da se dá voditi. Oni bodo dosegli večno plačilo, če pasejo po srčnih željah Kristusovih, ta pa, če ponižno uboga glas cerkvenih vodnikov. Z rajskim veseljem nas mora torej navdajati že misel sama, da pripadamo oni čredi Kristusovi, v kateri je bila

Marija najkrotkejša, najponižnejša, najnedolžnejša ovčica.

Tudi okoliščina, da je bila čudodelna podoba najdena v veliki višini, ni brez pomena. Čim višje se povzpneš nad ničemurnosti sveta, tem prej boš našel Marijino ljubezen, tem gotoveje gledal nekdanje njeno obličje. Ni pa li to najgloblja želja našega srca? Le poslušaj njegovo utripanje. V veselih in žalostnih urah čuješ iz njega tiho hrepenenje:

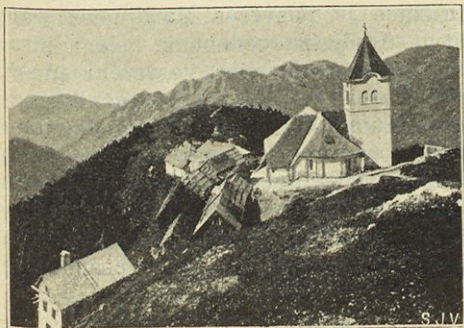
„Kdaj boš, zala, prikazala
tudi mojim se očem?
Pridi skoraj že od zgoraj,
da s teboj te gledat grem!

Da, tako govori srce, saj v Mariji najbolj živo odseva neustvarjena lepota in najvišja dobrota.

Že najdena čudodelna podoba kaže na obrazu Jezusovem in njegove deviške matere tako milo lepoto, da te gane k pobožnosti. Pač „lepa si, lepota si, roža Marija!“ Ta dragoceni zaklad, ki je iz lipovega lesa in ogrnjen s svilnatim oblačilcem, se hrani v glavnem oltarju na tako imenovanem prestolu in je zaprt z železnim zastorom, ki se odpre samo za čas božje službe.

Romarska cerkev.

Na tej višini zidati cerkev — pač težka naloga! Ali verniki so bili prepričani, da jih bo podpirala ona, ki jim je svojo željo tako čudežno razodela. In kdo se je kedaj varal v za-

Višarska cerkev od vzhoda.

upanju na Marijo? Tudi zidalcu nove cerkve ne. Delo je nepričakovano lepo vzpevalo in bilo kmalu dokončano.

Cerkev stoji proti zapadni strani nekoliko pod vrhom. Zidana je v podobi križa in ima štiri oltarje. Glavni

oltar s čudodelno podobo je prav na onem mestu, kjer je le-ta bila najdena; zato bereš nad vhodom pred presbiterijem latinski napis: „In hoc loco Mater Christi Inventa stetit“. Slovenski: „Na tem mestu je stala najdena Mati Kristusova“. Velike črke kažejo letnico 1360. Oltar nasproti prižnice je posvečen Marijinemu varstvu. Relijefna podoba iz belega marmorja kaže Marijin varstveni plašč, pod kateri se zatekajo zastopniki raznih stanov. Kaj drugega privede mladane vse romarje na sv. Višarje nego želja po Marijinem varstvu v življenju in smrti zase in za druge? Zato govori ta podoba vsem prav iz srca in polaga v usta besede iz pesmi: „O upanje mi lepo“:

Pod tvojim ljubim plaščem,
preljuba moja Mati,
želim jaz prebivati,
umreti tud' pod njim.

Komu sta posvečena oltarja v dveh stranskih kapelicah, ni treba povpraševati. Gotovo sv. Ani in sv. Jožefu? V istini je tako. Mati brezmadežne Device in njen deviški ženin sta bila najbolj priča njenega skritega življenja

in uboštvu na svetu, naj sta še priča njene sreče, ne samo one, ki jo uživa kot Kraljica nebes in zemlje v bližini presvete Trojice, ampak tudi one sreče, ki jo uživa na sv. Višarjah, ko more brisati solze vernikom svojega Sina in svojim otrokom; saj ljubeča mati ni srečna, če ne vidi srečnih tudi svojih otrok.

S stropa nas učita dve sliki posnemati Mater božjo v žalostnih in veselih dneh. Prva kaže beg v Egipt, ko je morala Marija zapustiti celo revni hlev ter hiteti v tuje kraje med nepoznane ljudi, druga pa binkoštni praznik, ko je tolažnik sv. Duh obiskal svojo prečisto nevesto in razveselil potrte apostole. Bil je to res dan poln veselja za preblazeno Devico, ker se je ta dan rodila sv. katoliška cerkev, ta ponos, to kraljestvo Marijino na svetu.

Kajpak ne smemo na sv. Višarjah pogrešati spovednic. Postavljenih je več po cerkvi in v njih se spoveduje v slovenskem, nemškem in laškem jeziku. Okoli njih je včasih taka gneča, da začnejo izražati nevoljo njih lesene stene z glasnim ječanjem, ne pa spo-

vedniki, ki s potrpežljivostjo in veseljem vršijo svojo težko nalogo. Veliko romarjev pride namreč več dni daleč, radi bi napravili Mariji največje veselje ter svoje srce očistili in napolnili z najboljšimi sklepi — in čas hiti. Jih bomo grajali, če želeč priti na vrsto se spozabijo, da postanejo malce brezobzirni in drugim nadležni? Hvaliti jih radi tega ne moremo, pač pa jim bomo prizanašali.

O, na sv. Višarjah ne prosi Marija samo za nas Boga, ima tudi eno srčno prošnjo do nas: Vsakega milo prosi: „Ne žali mi ljubega Jezusa!“ Kdo bi si jo upal česa prositi, odbiti pa njeno prošnjo? Kdo ne bo z veseljem rekel: „Hočem, Mati, kar ti hočeš, le pomagaj mi“ in prejel zakrament sv. pokore? Da bi le bil vselej in povsod tak pritisk k spovednici! Hujša od vsake bolezni je bolezen greha, ki loči človeka od Boga in ga spravi na rob večnega prepada; spovednica pa je vodnjak Betseda, kjer v valovih božje milosti vsakateri ozdravi. In dušnih bolezni je toliko in srčnih ran tako veliko! Zato kliče pesnik spovednici:

„Premnog popotnik k tebi roma,
ki pot ga vtrudil je in boj;
pod streho nizko tega doma
hladila najde src nebroj.“

Med najimenoitnejšo opravo hiše božje spada torej spovednica in za-
služi, da bi jo poljubili, kolikorkrat
jo zazremo.

Višarska romarska cerkev ni Bog
si vedi kako velika, pa je prostorna;
ni Bog si vedi kako okrašena, pa je
čedna. Prevelikega kinča res ni treba.
Marijin častilec, ki pride semkaj, ne
utegne se pečati z zunanjostmi, nje-
govo srce ima toliko opraviti . . .; čas
le prenaglo beži. Tudi ni treba izpod-
bude k pobožnosti, vzbuja jo te cerkve
največji kinč: čudodelna podoba in ne-
vidna moč, ki iz nje prihaja. "Vsakdo
se mora prepričati, da je govorila stara
Tirolka, ki je šestnajstkrat prišla sem
in poznala veliko Marijinih cerkev, res-
nico, ko je dejala: Nikjer se ne dá tako
pobožno in vneto moliti, kakor na sv.
Višarjah.

Poti na sv. Višarje.

To je torej v kratkih potezah ro-
marska cerkev višarska po njeni no-

tranjščini. Iz Žabnic se vidi proti jugu v sinji višini kakor bel golobček ob sivi skali in nas spominja besed sv. pisma: „Kakor cedra sem povišana na Libanonu.“ Da, Marija je prežlahtna cedra in Višarje so slovenski Libanon!

Tisti romarji, ki prihite z vlakom, radi silijo k oknu in nestrpno čakajo, da bi zazrli slavno Marijino svetišče, h kateremu so namenjeni. Prvemu, ki ga zagleda, zažari obraz, on vzklikne: „Sv. Višarje!“ in od ust do ust gre: „Sv. Višarje!“ Če so vkup pevci ali pevke, zadoni zbrana pesem:

V višavah kraljuješ, Kraljica neba,
z nebes ogleduješ dolino sveta.

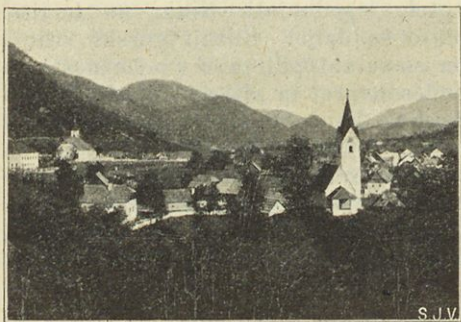
Po svetu vsem tebe slavimo na glas,
ker v tebi so viri vse sreče za nas.

O zgodnja Danica, višarska Kraljica,
češčena mi bod'!

Zilani, sploh oni, ki pridejo od severa preko svojih gor in visokih planin, vidijo sv. Višarje že od daleč. Tudi njim zasijejo oči srčnega veselja in dostikrat se zalijejo s solzami, ko so dospeli do onega mesta, kjer se jim vprvič nasproti zasmehlja višarska Kraljica. Tu, kjer je postavljena podoba sv. Križa in višarske Matere božje, se

odkrijejo, pokleknejo ter začno moliti. Po kratkem počitku nadaljujejo svojo pot med glasno molitvijo.

Naj se tu omenja prelepa navada zilskih deklet, ki prebivajo poletne mesece na visokih planinah. Te mlade

Žabnice.

„planinke“ se zberejo ob nedeljah in praznikih na gotovem mestu, kjer stoji navadno križ in odkoder se vidi priljubljena višarska cerkev. Nepremično zroč na sv. Višarje opravljajo tu svojo pobožnost: molijo sv. rožni venec, lavretanske litanije, ali mašne molitve iz

bukvic. Ob koncu zapojejo kako Marijino pesem. Tedaj povzdigne živinče, ki se pase blizu njih, svojo glavo ter posluša zvonke glasove, vetrič pa jih nese proti sv. Višarjam. In ko so končala, tedaj blizu stoječe drevje še maha s svojimi vejami, kakor bi jih hotelo izpodbujati: Nikar ne hodite, pojte še dalje! Bližnji gorski vrhovi pa so se zatopili tako v pobožnost, da molče naprej in niti ne zapazijo, da so dekleta končala svojo pobožnost ter odšla. — Ta lepa navada je dokaz, da višarski romarji nikoli niso sami, ampak da moli ž njimi vselej jako mnogo drugih, ki so sicer telesno daleč proč, a v duhu pričujoči.

Večina romarjev se pripelje od vhodne strani z železnico do Trbiža ali navadno čisto do slovenskih Žabnic. Trbižanom so sicer sv. Višarje deveta briga, pa vendar znajo doseči, da se romarji iz Kranjskega zaradi nerodne zveze ne morejo po železnici naravnost voziti do Žabnic, ampak da morajo njim pustiti svoje beliče.

Iz doline drži več potov na višarski vrh in do njegove krone — Marijinega svetišča. Najnavadnejša je takozvana

romarska pot, ki pelje iz Žabnic na njih vzhodni strani navzgor. Primeroma zložna je in dobro ohranjena. Med potjo se lahko okrepčaš pri treh virih z dobro vodo. Ob tej poti je nekaj skladov zravnanih drv. Namenjena so za sv. Višarje in marsikateri romar si zadene za pokoro kako poleno na rame ter je nese do cerkve. — Ob enem je to majhen dar za cerkev, ker jo drugače prenašanje drv veliko stane.

Sploh ima višarska cerkev velike stroške; omenjamo samo nekatere: Skrbeti mora za pota, posebno v vigredi, ko leži po gori še veliko snega, oskrbeti mora duhovnikom in drugim potrebnim osebam hrano in plačo, popravljati mora poslopja.

Tej poti se na Planini malo pod Višarjami pridružite turistovska pot, ki pelje iz Trbiža in je najdaljša, potem Rabeljska pot, ki zapusti dolino med Trbižem in Rabeljnom pri Mrzli vodi. Od zapadne strani ima Ovčja vas dokaj strmo pot do romarske cerkve. Peta pot pa vodi iz Žabnic naravnost navzgor. Strma je, a najkrajša. Po njej se lahko daš raz sv.

Višarij s sanmi peljati navzdol — vožnja, ki se ti zdi sicer nevarna, pri kateri se pa nikoli še ni pripetila nesreča.

Katero pot pojdeš ti? Svetujem ti pot — pokore. Kaj ne, ljubezen te vabi k Mariji? Vsaka sraga, vsaka stopinja je dokaz te plemenite ljubezni. Naj bo tudi vsaka darovana Mariji! Vsaka naj govori: Glej, Mati, da te ljubim!

Zmirom višje in višje se vzpenja pot, zmirom nižje in nižje se pogreza dolina; vsaka stopinja te nese bližje Mariji. Pustil si doma vsakdanje skrbi, čim dalje korakaš, tem bolj se otresaš posvetnega, spremljajo te le misli in ljubezen tvojih dragih domačinov. Tako se tudi tvoje srce vzdiguje višje in višje. Glej, to pa je, kar hoče preblazena nebeška Mati, imeti hoče tvoje srce samo, čisto, brez tuje primesi. Gotovo hočeš to tudi ti; zato te ne zadržuje težava strmega pota, vsak kamen, ob kateri zadeneš, vsaka ovira, katero premagaš, hoče biti temu priča. — Ko imaš tretjino romarske poti za seboj — glej, poleg pota vrelec bistre vode, ki te vabi, da se odpočiješ. Pa

ne predolgo! Kakor sploh v življenju počitek, razvedrilo in razveseljevanje nikoli ne sme biti smoter, ampak le sredstvo, da gre započeto delo tem bolj izpod rok, tako tudi tu vstanemo kmalu in korakamo pogumno naprej.

Vožnja na sankah iz Višarij v dolino.

Po drugi polovici pota ob levi strani višarskega hudournika mimo „studenčka sv. Ane“ dospemo na Planino, kjer gre pot nekoliko bolj po ravnem. Tu potegne od nasprotne strani sem navadno hladen veter. Treba se je torej

zaviti, kakor se sploh priporoča za romanje na sv. Višanje topla obleka, ker so noči včasih prav občutno mrzle.

Par sto korakov za hišico, v kateri je gostilna, postane pot naenkrat prav strma. Tu, kjer se začnejo noge nekoliko tresti in kjer je treba zadnjega velikega napora, bi ti bil požirek vode nad vse všeč, prava dobrota. Je-li bral v tvojih očeh to željo, da se ti že prijazno žuboreč oglašča vrelec najboljše planinske vode? Nehote vzklikne romar: „Hvala ti bodi! Kakor nalašč!“ Da, kakor nalašč! Imenitno te pokrepča studenček, pa ti tudi pove, da čaka tukaj že od nekdaj na spehane romarje po naročilu one, ki svoje častilce srčno ljubi in jim rada pomaga. Kakor ni mogla na ženitnini v Kani Galilejski gledati zadrege ženina in neveste ter je izprosila natihoma prvi čudež, tako se ji tukaj zasmili višarski romar in mu ponuja prijetno okrepčalo. Hvaleč Marijo, stopaš dalje. Pot ti sili s čela. Postojiš in si ga obrišeš — toda čuj prijetno godbo. Godba in blizu tebe le večno resni obrazi sivega skalovja — kako se to ujema? Poslušaj. Veter bolj močno potegne in ti

prinese na uho prijetne glasove — zvonjenje je višarskih zvonov! Srce ti bije hitreje, usta ti nehote začno šepe-tati: „Zdrava Marija!“ in roka seže po rožnem vencu: Dospel si na višino pota, od koder gre po ravnem. Objema te čist planinski zrak. Ravnokar poljublja v slovo solnce belo višarsko cerkev in z istimi zadnjimi žarki boža višarski vrh in njegove tovariše. Ako bi ne bil preveč zasopel, bi iz polnega grla zapel:

„Ko solnce preljubo za goro zahaja,
zvonjenje častitljivo Mater obdaja;
ko čas se približa, da v miru zaspim,
Marija, naj v tebi se zopet zbudim!“

Nudi se ti krasen prizor od vseh strani; ali čutiš bližino Marijino: ne zmeniš se za divni razgled, ker vleče te v cerkev. Nebroj čuvstev ti polni srce, ko stopiš črez prag tega slavnega svetišča.

Prvi poklon veljaj kralju vseh src in Srcu našega kralja v tabernaklju.

Molim te pobožno, pravi Bog z nebes,
ki v podobi kruha si skrit zares!
Tebi srce svoje dam v ljubezni dar,
daj, da ga ogreje tvoje ljubezni žar!

Ljubi Jezus, češčen bodi
tu med nami in povsodi!
Z angeli in serafi
naj te vsaka stvar časti!

Ko si se poklonil Jezusu in mu skazal najvišjo čast, potem se vrzi v naročje svoje nebeške matere. Povzdignil si se nad zemljo, bivaš v višinah ob Srcu Marijinem. Z njim se jokaj, z njim se raduj, z njim se posvetuj vse, vse mu razodeni.

Mudeč se na sv. Višarjah, utegneš sicer tudi kakor povsod videti kaj, kar ti morda ne ugaja, poglej vse z očmi krščanske ljubezni. Kjer so ljudje, so tudi pomanjkljivosti. Prigodilo se je večkrat, da se je kak romar malce spozabil, na pr. prezrl mero zmernosti samega veselja nad srečo in srčnim mirom, ki jih je tukaj našel. Ne sodi torej preostro, marveč pazi tem bolj nase. Hvali Marijo tudi v svojem obnašanju.

Čudeži in milosti.

Koj v začetku zidanja naše romarske cerkve se je pokazalo, kako milosti poln bode ta kraj. Nek sleporojen

mož je brž prejel vid, ko je izrazil željo, da bi rad nosil kamenje k zidanju nove cerkve. Cerkev še ni bila izgotovljena in že so prihajali od vseh strani verniki na novo božjo pot, na Višarje. Opravljala se je najsvetejša daritev, prejemale so se sv. zakramenti, prepevala se je čast božja in slava Marijina; Bog pa je nebeških prošenj čudežno uslišal in s tem potrdil, da so Višarje „sveta gora“, kakor jih radi imenujejo Nemci.

Romarji so hvaležnega srca pravili duhovnikom na sv. Višarjah, kakšne milosti in dobrote so prejeli po priprošnji Matere Marije. V potrdilo svojih besed so prinašali verjetna spričevala svojih dušnih pastirjev, katera se hranijo še dandanes v žabniškem župnišču. Da se spomin teh Marijinih dobrot ohrani poznejšim rodovom in da se množi božja čast in Marijina hvala, so se okoli leta 1765. natisnile knjige, v katerih so popisani čudeži Matere božje na Višarjah. Prav ta namen imajo razne podobe, katere so hvaležni romarji obešali po stenah romarske cerkve v zahvalo za prejete dobrote. Stene govorijo in omenjena knjiga priča, da

so se tudi na sv. Višarjah spolnile besede sv. pisma: „Slepi vidijo, hromi hodijo, gobavi se očiščujejo, gluhi slišijo.“ Preobširno bi bilo, ako bi hoteli le najimenoitnejše čudežne dobrote tukaj navesti, omejiti se hočemo na par slučajev iz davnih let in par iz naših dni. Sploh pa izjavljamo o vseh čudežnih dogodkih, ki so omenjeni v tej knjižici, da jim v smislu papeža Urbana VIII. ne pripisujemo druge veljave kot samo tisto, ki gre resnicoljubnosti bogaboječega kristjana. To načelo velja za ves katoliški svet o tistih čudežnih dogodbah, ki jih sv. cerkev še ni preiskala in potrdila.

1. Rešitev iz smrtne nevarosti.

a) Dne 6. septembra l. 1766. se je najemnik rožeškega gradu, Jožef Anton Velbič, z devetletno hčerko peljal na Laško (Čedad?). Ko pride za sotesko blizu Bovca, pozabi hlapec na strmem klancu voz zavreti. Konja je zato zagnalo z vso silo s pota proti prepadu. Ko Velbič to vidi, kliče glasno višarsko Mater božjo na pomoč. On, dekle in konj so se prekucnili dvanajst sežnjev globoko, kjer so čudežno ob-

viseli. Oče potegne dekliča izpod voza in se s težavo rešita na pot. Konj in voz padeta nato še globje v prepad (50 sežnjev?), pa ostaneta nepoškodovana.

b) Podoba višarske Matere božje je rešila na Tirolskem hišo strahovitega plaza. Bilo je l. 1882. Celo noč je razsajal hudournik, nastale so drče in plazovi. Hiša je bila v največji nevarnosti; ali posestnica — ona pobožna Tirolka, katero smo prej enkrat omenili — je zaupala v višarsko Mater, češ, njena podoba na hiši jo bo obvarovala. Ko pridrvi najsilovitejši plaz naravnost proti hiši, jo zavije mahoma nad njo v stran: bila je rešena.

c) L. 1905. je amerikanskega Slovence, rojenega Kranjca, ki je delal v jami, z večjim številom tovarišev zasulo. V svoji stiski kliče višarsko Mater na pomoč in obljubi, če bo rešen, poslati zaslužek celega tedna na sv. Višarje. In glej, rešen je bil on edini. Poslal je cekin v vrednosti 20 dolarjev. ki zdaj kinča čudodelno podobo.

2. Nenadno ozdravljenje.

a) O. Placid Kralj iz benediktinskega reda v Podkloštru potoval je z

o. Žigo v vetrinjski samostan. Med potjo začne blizu Vernberga bruhati kri, kar se je v Vetrinju ponovilo. K sv. Trem kraljem leta 1765. so zdravniki zgubili vse upanje, da bi kedaj okreval in vsak hip so pričakovali njegovo smrt. Tej bolezni se je še pridružil mrtvoud. Ko je pa obljubil pobožno romati na sv. Višarje, mu je bolezen brž odnehala in se kmalu umaknila popolnemu zdravju.

b) Dolgoletni imenitni voditelj celjske procesije T. G., ki se je odlikoval tudi po svoji poljudni zgovornosti, bolehal je v svojem 18. letu na neki bolezni v glavi. Zdravniki niso vedeli pomoči. Ko je obljubljen romanje na sv. Višarje opravil, je popolnoma ozdravel. L. 1869. je bil petdesetokrat na sv. Višarjah.

c) Služkinja J. M. v Aleksandriji je nevarno obolela na sušici. Obljubila je zlato uro z verižico ljubi Materi višarski za slučaj, da okreva. In glej, 28. septembra 1905 prinesla je njena prijateljica obljubljeni dar v zahvalo za prejeto zdravje.

Naj opišemo še duhovne dobrote, ki jih deli višarska ljubljena Mati!

Ali komu bi bilo to mogoče? Saj jih pozna le ona sama in njen ljubljani Sin. Semkaj prihajajo nedolžni, ki kličejo: „Mati, varuj me!“ Dandanes je pač treba posebne milosti, da se ohrani krstna nedolžnost, hude borbe je tudi treba, da se ohrani bela liliya devištva nestrta v prekrasnem svitu in polnem vonju do oltarja poroke ali do sodnega stola božjega. Krstna nedolžnost in devištvo pa sta bisera, ki se enkrat izgubljena, ne pridobita več. Kako opravičen je torej klic: „Mati, varuj me!“

Prihajajo semkaj tudi oni, ki so okusili sladki strup greha, pa se vzbudili iz nesrečne omame. Radi bi korakali po potu pokore in krščanske pravičnosti, ali moči so oslabele; radi bi se otresli grehov vezi, ki jih oklepajo, ali človeške moči same ne zadočujejo. Kako opravičen je torej njih klic: „Mati, pomagaj mi!“

Le poslušaj po maši in pridigi, ko duhovnik glasno moli in strežaj imenuje raznovrstne namene izmed množice, videl boš, koliko bridkosti tare naše dobro ljudstvo. Ni redko, da plaka cela cerkev. Ta prosi za stano-

vitnost v dobrem, za ohranitev devišstva, čistosti, za pomoč v skušnjavi, za srečno smrtno uro. Oni moli za zdravo pamet in dober um, za zdravje. Veliko plemenitih misli in blagih želj je skritih v besedah „v dober namen“, toda ne mislijo pridni romarji samo nase: stariši prosijo za otroke, otroci za stariše, zakonski, bratje in sestre drug za drugega. Molijo in dajo moliti „za spreobrnjenje grešnika,“ „za zdravo pamet,“ „za ljubo zdravje“. Kaj radi in tožno se spominjajo tudi svojih ljubljencev v daljni tujini ali večnosti. Čuješ moliti za sorodnike v Ameriki, za duše v vicah. Nehote ti stopijo solze v oči, ko vidiš, kako pomaga brez obotavljanja cela cerkev tebi prositi in klicati nebeško kraljico na pomoč in ti drugim. Res lepa vzajemnost in krasen sad krščanske ljubezni! Da, krščanska ljubezen še ni zamrla na svetu! Naj bi pa bila zamrla v nebesih, v maternem srcu Marijinem? Ne! Nikdo se ni kesal svojega pota na sv. Višarje! Nikdo jih ni zapustil, da bi ne bil na ta ali oni, dostikrat čudežni način uslišan.

Ti si prošnje svojih vernih
vselej rada vslišala,
in si solze vbogih revnih
milo jim obrisala;

zato, milostna Devica,
pridem k tebi tudi jaz:
bodi meni pomočnica,
vsliši moje prošnje glas!

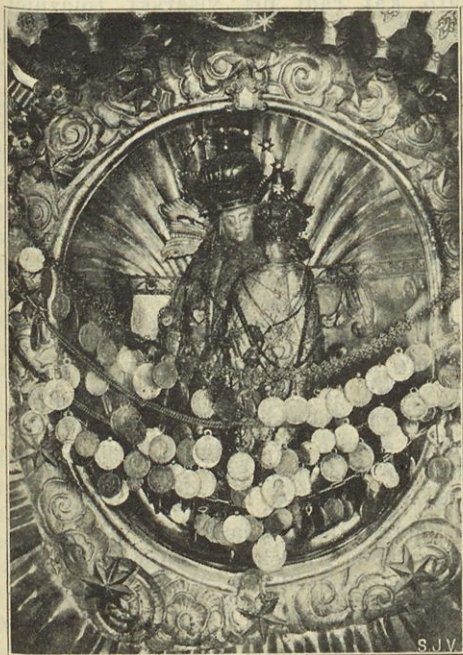
Če, Marija, boš prosila,
nam otrokom za en dar,
da bi ti ga ne dobila,
ni se slišalo nikdar.

Kakor je stal Mojzes na gori ter
je molil za svoje ljudstvo, ko se je
vojskovalo z Moabiti, tako vidi Marija
na višarski gori vojsko našega življenja,
katero borimo z vidnimi in nevidnimi
sovražniki naše večne sreče, in moli.
Nevidno zapusti tudi svoj prestol in
gre od romarja do romarja: tega to-
laži in mu celi srčne rane, onemu
vrača pogum in moč, s prijetno silo
ga vede k spovednici in mu pri sv.
obhajilu da srčkati svoje božje Dete.
Vse opominja: Kar vam Jezus veli,
storite! Ona daruje za nas svojega
Sina nebeškemu Očetu, skrbi za od-
puščanje grehov, tolaži, uči — in res
„Virgo Sacerdos — Devica in Duhov-
nik“, kakor jo imenuje Pij IX.

Kar kaže oltar Marijinega varstva v podobi, to vidiš na lastne oči pred seboj: vsi stanovi beže pod plašč Marijin; kajti zraven mestnega gospoda stoji kmet, zraven dekle gospa, zraven rokodelca duhovnik.

„Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce.“ Po tem starem načelu iz pekla se ravnaajo neutrudljivo nasprotniki sv. cerkve v naših dneh. Tako je razumeti vihar, ki tuli po brezverskih listih in mnogih shodih proti duhovščini. Zato kaj radi zahajajo na sv. Višarje tudi dušni pastirji. Komu naj razkrijejo svojo pičlo, a čisto pastirsko veselje, s kom se naj radujejo, če ne z njo, ki je Regina cleri — kraljica duhovnikov? Tam v maternem krilu pa tudi najrajši zakrijejo svoje solze. Ne tožijo zase, saj od začetka niso smeli pričakovati prijetnosti po besedah Kristusovih: „Boste v sovraštvo vsem radi mojega imena,“ pač pa molijo: „Oče, Mati, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ Potolaženi vstanejo in se vrnejo nazaj k svoji ljubljeni čredi.

Isto, samo v višji meri, velja o škofih, „katere je,“ po besedah apo-

Višarska Matí božja.

stola Pavla, „sv. Duh postavil, da vladajo cerkev božjo“. Tudi škofje iščejo

zato kaj radi pri višarski tolažnici pomoč. Od leta 1830. naprej so sledeči nadpastirji obiskali to romarsko cerkev, nekateri izmed njih celo večkrat:

Knezoškofje Krški: Mayer, Lidmansky, Wiery, Funder, Kahn.

Iz Ljubljane: knezoškof Missia.

Iz Maribora: knezoškof Stepišnik.

Iz Gorice: knezonadškof Zorn in njegov sedanji naslednik Sedej.

Iz Gradca: knezoškof Zwerger.

Iz Krka: škof Mahnič.

Da se goji ljubezen do preblazene Matere ljubega Jezusa tudi v najvišjih posvetnih krogih, temu ni treba prav nobenega dokaza; le da se razvidi, kako slovijo sv. Višarje med vsemi sloji, se naštejejo tudi sledeči imenitni posvetni romarji: Slavni vojskovodja in zmagovalec na laških bojnih poljih nadvojvoda Albreht, minister Čabušnik, deželna predsednika baron Šluga in Šlojsnik, general pl. Preradovič, sedanji saksonski kralj Friderik Avgust III. s kraljeviči in spremstvom.

Višarska Mati božja z materno ljubeznijo objame vse, vse, ki pridejo in ne gleda na ime, ne na stan, ne na premoženje; in vendar nekaj vidimo

jasno: da namreč splošno loči ljudi v dva velika tabora. V enem so oni, ki ljubijo Marijo in to ljubezen tudi pogumno kažejo z romanjem. Ti se tudi doma ne družijo z nasprotniki krščanske misli, ne zajemajo duševne hrane iz njih zastrupljenih virov in ne podpirajo sovražne artilerije, to je protiverskih listov. Oni pa, ki ne marajo božjih potov, marveč jim nasprotujejo, hodijo tudi v javnem življenju čisto druga pota; ni jim za veljavo krščanskih načel, tudi ne za pravo korist in čast celega našega ljudstva. Ali se o tem ne moremo prepričati že na vsaki vasi? Marija loči duhove. V tem tiči podlaga vse krščanske organizacije. In ko postaja ločitev nasprotnih dveh taborov čim dalje bolj jasna, prepad med njima čim dalje bolj globok, razdalje čim dalje bolj veliko, kateri verni Slovenec ne bo ubogal vabeče roke Marijine in ne veselo prisegal oni zastavi, na kateri se sveti njeno sladko ime?

Zgodovina.

Brez sv. Višarij in Marijinih svetišč si slovenskega ljudstva kratkomalo

misliti ne moremo. Bili so mogočnejši in številnejši narodi, nego je narod slovenski, ali, kakor nam priča zgodovina, izginili so s površja zemlje. Kaj je bilo temu krivo? Ne toliko zunanja sila, veliko več notranje propadanje: izgubili so vero. Pregrehe so glodale na njih telesu in ga usmrtili, strasti pa so ga pahnile v grob, ki ga je brezznačajnost skopala in sebičnost zagrnila. Glej, to so otroci nevere in to delajo! Vera pa napaja ljudstva in jih ohrani čila in zdrava iz studenca, na katerem je trojni napis: Čistost mladine, svetost zakona, zaupanje v Boga. Varihinja tega studenca pa je Marija. Kje bi naj našla naša mladina navdušenje za belo zastavo sv. čistosti, ako bi ne imela prekrasnega vzora v Brezmadežni devici? In podporo v slabosti in moč v potrebi in mir v družinah in tolažbo v stiskah, kje naj bi vse to našli, ako bi ne imeli predobre in premogočne Pomočnice? Da še živi naš rod vkljub prežalostnim zunanjim razmeram, gre hvala Mariji. Dajte nam čisto mladino, zveste in požrtvovalne žene, delavne in za krščansko pravičnost vnete, značajne može: ni

ga naroda, ki bi bil bolj trden, ni ga, ki bi bil bolj — srečen, kakor narod slovenski.

Koliko pekočih srčnih ran je zace-lila, koliko solz posušila, zla odvrnila nebeška Kraljica na sv. Višarjah? Ali ni torej nam največja dobrotnica, ali ni nam izkazala posebno ljubezen, ko je nam dala ta milostni kraj?

Videla je pač priti temne oblake nad naše kraje, zato je rekla: Tu ho-čem prebivati. Koj v začetku te božje poti so prihrule čete Benečanov. Po-tolčene so bile leta 1368. pod sv. Vi-šarjami v Žabnicah, menda zato ime-nujejo Lahi to vas „campo rosso — krvavo polje“. Leta 1365. je razsajala v Beljaku in okolici kuga. Ista mo-rilka je razsajala po Kranjskem in Štajerskem. Velik jok in stok se je razlegal po naših dolinah, ko so krvo-ločni Turki l. 1478. iz Furlanskega preko Bovca in Predela vdrli v Kanalsko do-lino, kar se je l. 1492. in 1496. pono-vilo. Kako potrebna je bila takrat bližina in pomoč Marijina, se da bolj slutiti kakor popisati. Ni čuda, da si je izbrala kraj, kateri je, bi rekel, na slovenskem najbolj zgodovinski. Vpričo

višarske gore so se vojskovali našinci s Francozi v letih 1797., 1809. in 1813. in ob njenem vznožji so sredi minulega stoletja večkrat korakali naši mladeniči na laška bojna polja. Višarski Materi so pošiljali svoje pozdrave in molitve, ona pa je lajšala njih slovo od doma, pomagala nositi breme težke vojaške službe in jim izprosila veselo vrnitev ali srečno smrt.

Najhujša pa je bila za naš rod nevarnost v 16. stoletju, ko je hotela Lutrova kriva vera, ta sovražnica Marijina, zamoriti tudi v srcih slovenskega ljudstva ljubezen do Jezusove Matere in pogasiti luč sv. vere. Posrečilo se ji je to v žalostni meri po nemških deželah, ne pa na Slovenskem. Kjer je mati, tam je sin; kjer je Marija, tam je Jezus. Mati božja si ni dala iz svojega naročja iztrgati našega ljudstva, ki je ostalo pri njej in torej v cerkvi njenega Sina. Ob višarski skali so se razbijali besneči in umazani valovi verske novotarije, saj je Devica Marija zadala, kakor poje sv. cerkev, smrtni udarec vsaki krivi veri.

Mi smo in hočemo ostati Marijini in ona bodi na veke naša! To je vroča

želja slovenskih src, ki je prekipevala in z vso močjo silila na dan, ko so se praznovale stoletnice božje poti višarske.

Sijajno se je obhajala štiristoletnica. L. 1760. zbralo se je na praznik Velike gospojnice štiriindvajset duhovnikov in nešteta truma drugih romarjev na sv. Višarjah. V slovesni procesiji so nesli čudodelno podobo Matere božje okoli višarskega vrha. Krški stolni prošt baron Rechbach je imel veliko opravilo, drugi dan je pel sveto mašo osojski opat Roman, tretji dan pa opat iz Podkloštra Emilijan. Ko se je obhajala peta stoletnica l. 1860., žal ni bilo več samostana v Osojah in ne Podkloštrom. Zunanji sijaj tega jubileja mogoče ni dosegel onega iz l. 1760., toda tem večja je bila gorečnost Marijinih častilcev. Navadno se deli sv. obhajilo na sv. Višarjah tako, da pokleknejo romarji po celi cerkvi v dveh vrstah, ali l. 1860. je bila za število obhajancev prostorna cerkev premajhna, sv. Rešnje telo se je delilo pod milim nebom okoli cerkve! Naštelo se je 102.000 obhajancev. Knezoškof krški, dr. Valentin Wiery, se je osebno udeležil te slavnosti.

Zgodovina višarske božje poti pa ni pisana vsa z blestečimi zlatimi črkami, nahajamo tudi list, ki je črno obrobljen in pisan s solzami. Kakor se namreč nasprotuje vsemu dobremu na svetu, tako temne sile niso prizanesle niti sv. Višarjam; tudi nad nje so prišli žalostni dnevi, dnevi razdejavanja in gnusobe na sv. mestu. Leta 1786., ko je vladal cesar Jožef II. in se je posvetna oblast nad vso mero vtikala v cerkvene zadeve, se je ta božja pot kratkomalo prepovedala in cerkev oropala čudodelne podobe, oltarjev, zvonov, celo kamenitega tlaka. Kajpak da je vsa božja služba prenehala. Sicer so tudi v tem času zahajali pobožni romarji z žalostnim srcem k zapuščeni cerkvi na višarski gori, ali ne veselega petja, ne glasu zvonov, ne besede spovednikov in pridigarjeve ni bilo slišati, le ihtenje in vzdihovanje po prejšnji slavi višarski. Pa tudi ni bilo zastonj to vzdihovanje. Dne 15. septembra l. 1790. pride nov ukaz iz Dunaja od blagega cesarja Leopolda, da se naj podoba Matere božje, ki se je bila prenesla v župnijsko cerkev v Žabnicah, postavi zopet na svoje prej-

šnje mesto. Ni treba poudarjati, da se je ta cesarjev odlok z velikim veseljem pozdravil in še z večjim izvršil. Kmalu je bila cerkev zopet popravljena. Temni oblak, ki je bil zakril nebo, je izginil in prisijalo je gorko solnce; huda zima se je umaknila toplemu poletju. Marija je zopet dobila svojo prvo prebivališče, katero si je sama izbrala, da bi tam delila svojim zvestim častilcem obilnih dobrot.

Božja služba na sv. Višarjah.

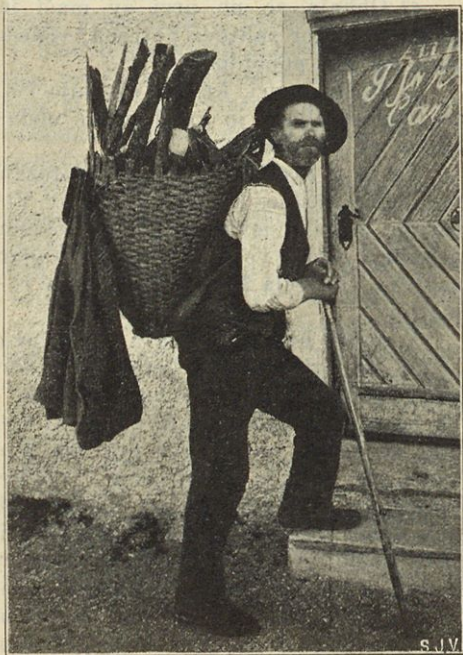
Radi visoke lege je na višarski gori po zimi hud mraz in obilo snega. Nje obiskovanje bi bilo nevarno, silno težavno, navadno pa sploh nemogoče. Zato po zimi ni božje službe. Ko pa začnejo kopneti gorki vrhovi obrnjeni proti solncu, zdi se ti, da čuješ iz pihljanja vigrednih vetričev molitev iz Visoke pesmi: „Že je minila zima . . ., vstani, prijateljica moja in pridi.“ In naša nebeška prijateljica vstane in se usede na milostni prestol višarski. Božja pot se začne vsako leto na praznik Jezusovega vnebohoda ter traja do prve nedelje vinotoka ali rožen-

venske nedelje, ki se torej imenuje zahvalna ali sklepna. Stalno opravljajo duhovno službo trije duhovniki; če pa je treba, jih pride še več na pomoč. Tudi oni duhovniki, ki pridejo kot romarji iz bližnjih škofij, dobe pravico za spovedovanje in veliko jih je, ki se je radi poslužijo.

a) Spoveduje se od dveh popoldne do večernic in zjutraj vabi zvon, če je prav velika potreba, že ob eni uri k spovednicam.

b) Večernice se opravljajo vsak dan okoli sedmih, ali kadar pridejo napovedane procesije bolj proti noči, tudi pozneje, in sicer se pojejo lavretanske litanije in cerkvene molitve v latinskem jeziku. Latinščina pri večernicah je častitljiv ostanek iz one dobe, ko so Višarje spadale k oglejskemu patrijarhatu, se je pa tudi zato ohranila, da se ložje zadosti različnim narodnostim, ki sem prihajajo.

c) V sobotah in pred prazniki je po končanih večernicah slovenska pridiga, ob nedeljah in praznikih predpoldnem pa nemška. Večjim procesijam se deli kruh božje besede tudi med tednom.

Tako morajo drva in druge potrebščine na Višarje nositi.

d) Prva sv. maša je ob šestih, za njo se vrše druge po številu pričujočih duhovnikov.

e) Obhaja se po prvi sv. maši in pozneje, kakor zahteva potreba, včasih tudi do ene popoldne.

f) Rožni venci, križki, svetinje itd. se blagoslavljaajo in z odpustki obdarujejo po sv. mašah.

To je v kratkih in glavnih potezah red božje službe, ki se vrši na sv. Višarjah; kajti umevno je, da se včasih nekoliko ne bistveno spremeni, kadar zahteva to večja korist tamošnjih romarjev.

V zlatih bukvah Tomaža Kempčana „Hodi za Kristusom!“ beremo: „Kdor veliko roma, malo v dobrem napreduje.“ Te besede kajpak veljajo onim, ki hodijo po božjih potih brez pravega pomena, le bolj iz dolgočasje. Velike koristi pa je romanje pri onemu, ki ima dober namen in želi pospeševati čast božjo in slavo Marijino, blagor lastne duše in blagor bližnjega. Da je to res in da so božje poti pod tem pogojem Bogu dopadljive, se prepričamo iz sv. pisma, kjer beremo, da je Bog naročil Abrahamu, naj roma na goro Morijo in ondi daruje. Mojzesa je Bog poklical na goro Sinaj, tam je hotel z njim govoriti. V betlehenskem hlevu

pred jaslicami Gospodovimi je bilo vse polno presrečnih in pobožnih romarjev. In niso li jih vabili tja angeli in Bog sam po čudežni zvezdi? Mili Zveličar sam je romal iz Nazareta v daljni Jeruzalem kot dvanajstletni deček in tudi pozneje k prazniku.

Otresi se, že ko zapuščaš dom, vsakdanjih skrbi, nadaljuj pot v duhu pokore in v zbranosti, v romarski cerkvi pa razveseljuj srce Marijino s pobožno navzočnostjo pri najsvetejši daritvi, z zvestim poslušanjem besede božje, sprejemanjem sv. zakramentov.

Sv. maša, katero gledajo zamaknjeni nebeški prebivalci, skazuje presveti Trojici največjo čast. Sv. maša je poročni prstan, ki veže nebesa in zemljo, je središče vseh zakramentov in cerkvenih obredov, je krotiteljica pravične jeze božje, je strah za pekel, vir nebrojnih milosti za nas in rešitev za verne duše iz njih ognja.

Beseda božja pa je ono sredstvo, ki ga nam je poleg nevidne milosti Bog dal, da hrani vero, jo pomnožuje in utrjuje. Božja beseda podi zmoto, pospešuje čednosti, vzbuja gorečnost, prinaša mir. Zato po pravici pojemo:

„Srečen, srečen, kdor ohrani,
kar nas Jezus je učil,
vsega hudega se brani,
pred katerim je svaril:
vir življenja večnega,
so besede Jezusa.“

Kaj bi pa bila božja pot brez pre-
jemanja sv. zakramentov? Ali ne vigred
brez cvetic, da, drevó brez sadu, njiva
brez žita? Sv. spoved ne briše samo
grehov in oživlja zaslug za nebesa, ki
so vsled težkega greha zamrle, ampak
daje tudi — in to se žal premalo ceni
— posebne milosti za bogoljubno živ-
ljenje. Nič pa ne želi Mati božja bolj
nego videti v nas zastavo častitljivega
vstajenja in večnega življenja. To pa
je sv. obhajilo; kajti ljubi Jezus sam
pravi: „Kdor jé moje meso in pije
mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.
Kdor jé od tega kruha, bo živel ve-
komaj.“

Jezus nas je tako ljubil,
je življenje za nas dal,
čudež je ljubezni storil,
da bi v njem pri nas ostal.

Prej, ko se je svojih ločil,
je zapustil živ spomin,
svoje lastno telo 'zročil
nam je v živež božji Sin.

Kdor zavživa tega kruha,
smrti videl on ne bo,
truplo, tempel svet'ga Duha
Jezus spet oživil bo.

Kar smo rekli o pobožnem romanju sploh, da je namreč koristno in Bogu dopadljivo, to velja v veliko večji meri še o procesijah. Tudi procesije imajo predpodobe že v Starem zakonu. Bog je naročil izraelskemu ljudstvu, naj sedemkrat gre v sprevodu okrog Jeriha, da ga bo premagal. V sprevodu so prenašali v času kralja Davida in Salomona skrinjo zaveze. Posebno ganljivo procesijo pa je Jezus sam uredil, ko je na cvetno nedeljo jahal v Jeruzalem. Pač ne moremo dvomiti o veliki koristi cerkvenih sprevodov, če pomislimo, da so: očitno spoznavanje vere, javen dober zgled, zadostilo za javna pohujšanja, jasno obsojanje nevere, glasno priznanje, da gospoduje nad nami Bog in „katerega je poslal Jezus Kristus“. S cerkvenimi sprevedi se tepta tudi oni črv, ki razjeda javno življenje, rodi neznačajnost in toliko škoduje sv. cerkvi, in kateri se imenuje prazen strah pred ljudmi.

Romarji in procesije.

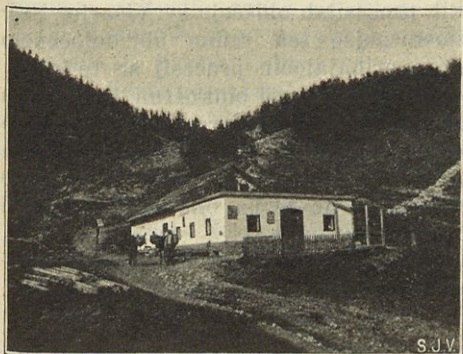
Ker spadajo cerkveni sprevodi in romanja k božji službi v širšem pomenu besede, smo se učili jih splošno ceniti v prejšnjem poglavju; zdaj je treba še nekaj posebej spregovoriti o romanju in procesijah, kojih predmet so sv. Višarje.

Število vseh romarjev vkup znaša na leto okoli 50.000. Gotovo ne trdimo preveč, ako rečemo, da je med njimi 40.000 Slovencev, ki prihajajo iz vseh slovenskih pokrajin. Nemcev pride največ, kakor je umevno, iz Koroškega, Tirolskega in Štajerskega. Zaostajati pa tudi nočejo laške dežele, ki pošiljajo častilce Matere božje na sv. Višarje najraje na god sv. Ane in praznik Marijinega rojstva.

K mizi Gospodovi pa pristopi povprečno na leto 20.000 vernikov.

V prenočišče služijo štiri hiše pod romarsko cerkvijo, ki so vse njena lastnina. Prva pod stopnicami je župnišče, ki se je leta 1907. prenovilo, ali bolje rečeno na novo postavilo, ker je staro bilo tesno in sploh nezadostno. Nekaj zložnosti je pač višarskim du-

hovnikom radi napornega dela prepotrebno, da ne opešajo. To poslopje je namenjeno ^{le}edino za duhovnike. Druga hiša je gostilna, ki ima kakor tretja in četrta sobe za prenočišče. Ker sv. katoliška cerkev po zgledu

Puharjeva gostilna na višarski planini.

Gospodovem s posebno ljubeznijo ob-
jema ubožne ljudi, zato se je tudi na
tej božji poti ustanovila kuhinja, v
kateri smejo oni, ki si to želijo, sami
kuhati. Ta kuhinja je v zadnji hiši
pod cerkvijo.

Bajte ali „štanti“ so zasebna last. Tam je na prodaj v izobilju raznovrstnih reči, katere ima petični romar na izbiro, če si hoče omisliti kaj za svoje ljube domačine v spomin.

Že koj o binkoštih pride večji del tistih romarjev, ki vsako leto v velikih procesijah obišejo sv. Višarje. Najimenitnejše teh redno ob določenem času prihajajočih procesij so te-le:

1. Torek pred binkoštni je določen za slovenske Štajerce — takozvano celjsko procesijo, ki se zbere večinoma iz savinjske doline. Šteje kakih 800 romarjev, jih je pa bilo tudi že okoli 1700.

2. V sredo istega tedna pride procesija Korošcev iz podjunske doline. Dohajajo po Rožu preko Podgorja in Loč, vračajo pa se preko sv. Križa in Celovca. Število 200—400.

3. Isti dan procesija iz Slovenjega Gradca in Skalic, kateri se pridružijo Korošci iz velikovške okolice. Število 500—900.

4. V četrtek dohajajo Ljubljancani-Cerkničani po številu 300—500.

5. Velika procesija se pomika na sv. Višarje binkoštni pondeljek zvečer

iz raznih krajev Zgornjega Štajerskega in Koroške blizu Brež, Št. Vida in Trga. Pridejo preko Osoj in Beljaka, vrnejo se pa skozi Rož preko Žihpolj in Celovca. Navadno jih je kakih 500.

6. Četrtek po binkošti so si izbrali Štajerci iz okolice nemškega Gradca. Število znaša od 40 do 70.

7. V soboto pred sv. Trojico pride procesija iz Škofje Loke.

8. V torek po prazniku sv. Rešnjega Telesa obiščejo višarsko Mater božjo Štajerci iz Štajnca in Obdaha, katerim se pridruži precejšnje število Korošcev iz Labudske doline. Vseh je kakih 100.

9. Nekatera leta sem dohaja oddelek procesije iz Škofje Loke tretjo nedeljo po binkošti.

10. Na god sv. Janeza Krstnika klanjajo se višarski kraljici Žabnice, Ukve in Ovčjavar (600).

11. Popoldne pred tem godom prihajajo vsako drugo leto romarji iz Preddvora na Kranjskem (200).

12. Na predvečer pred sv. Lovrencem srečaš na Višarjah Ivničane, romarje iz Eibiswalda, ki skoro nikoli ne pridejo praznih rok, ampak vselej poklonijo višarski Materi kako mašno

obleko ali drug znaten dar. Med potjo obiščejo preko Spodnjega Dravograda, Rude in Velikovca Gospo Sveto, potem Žihpolje, Št. Janž, Podgorje, Loče, nazaj grede pa sv. Križ pri Beljaku in preko Vrbe Celovec in Dolino. Njih število znaša 150—200.

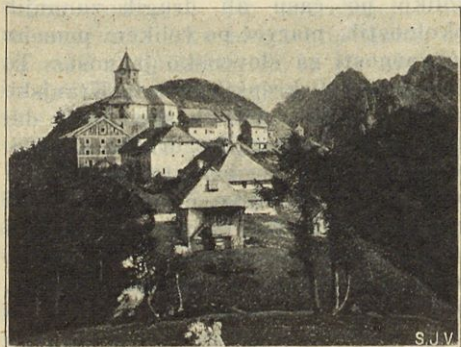
13. Med godom sv. Lovrenca in Veliko Gospojnico prihiti procesija iz Bovca, dočim obiščejo

14. Naborječani in Kokovljani sv. Višarje v nedeljo po sv. Jakobu.

Procesijo navadno pozdravi višarski duhovnik nekaj sto korakov pred cerkvijo z vzvišenega mesta poleg pota, kjer navadna skala nadomešča prižnico. Tam se navadno tudi odslove s primernim nagovorom.

Posebno lep in ganljiv je prihod Zgornjih Štajercev, ki dospejo na binškoštni pondeljek v mraku. Vsak ima prižgano svečico v roki ali na palici. Počasi se pomika dolga vrsta romarjev proti cerkvi, v katero vabi ubrano petje zvonov. Device pojo, možje in žene pa molijo rožni venec. Enako lepo se vrši prihod Ljubljančanov, ki v sprevodu neso kip Matere božje, ki so si ga dali sami napraviti, in ki se

hrani v levi stranski kapelici romarske cerkve. Ko gledaš cerkev vso razsvetljeno s tolikimi lučicami, ves v luči tudi glavni oltar s čudodelno podobo, ko vidiš romarje pred Marijo Devico klečati in solze ginjenosti in

S.J.V.

Sv. Višarje od zahoda.

veselja točiti, ko slišiš njih lepo petje in glasne molitve v čast nebeški Kraljici, bi pač moral biti trd kot kamen, ako ne bi zaigrale solze tudi v tvojih očeh. Neizbrisljiv ti ostane ta večer v spominu. Tako izpodbuja na tem

sv. mestu romar romarja k pobožnosti in goreči molitvi.

Procesij, ki ne prihajajo vsako leto in ob določenem času, ne moremo omenjati, bilo bi preobširno. Ne moremo in ne smemo pa molčati o dveh izrednih dogodkih. Nista izredna toliko po času ali drugih zunanjih okolnostih, marveč po velikem pomenu in važnosti za slovensko javnost. To je prihod 800 krepkih mož iz Kranjske l. 1907. in 800 pridnih slovenskih deklet tržaške Marijine družbe l. 1908. V zlatih črkah se bere to v zgodovini višarski, neizbrisljivo je zapisano tudi v srcu Marijinem, in ne more ostati brez sledu in posnemanja. Ko pošilja naš rod toliko mož, naenkrat zbranih, okoli Marijine zastave, in dokler pošilja eno samo mesto cvet svojega ženstva v tolikem številu na sv. Višarje, zaupno gledamo v bodočnost in že vidimo v duhu, kako povsod, kjer se razlega slovenska beseda, vstaja naš rod in se zbira okrog veselo vihrajočih praporov v smislu krščanske organizacije. Da bi se to kmalu izvršilo, da bi vsepovsod kmalu se razvilo sveže krščansko življenje, da bi

naš rod se zavedal svoje moči in svoje — sreče, v to pomozi Bog in višarska Mati Marija!

Sklep.

Videli smo, kaj so sv. Višarje za naše dežele sploh in posebej za pobožne romarje. Ali potrebujejo še priporočila? Ako bi ga bilo treba, bi ga našli v odpustkih, ki so jih sv. Oče iz zakladnice sv. cerkve podelili tej slavni romarski cerkvi za njene obiskovalce in ki so sledeči:

1. Popolni odpustek enkrat v letu, kdor obišče romarsko cerkev, prejme sv. zakramente in moli v namen sv. Očeta.

2. Nepopolni odpustek 7 let in 7 kvadragen, kolikokrat je romar pri sv. maši ali večernicah.

3. Nepopolni odpustek 300 dni, kolikorkrat romar pred podobo Matere božje pobožno moli.

Vsi ti odpustki se morejo podariti dušam v vicah.

Ta milost rimske stolice je ob enem najboljšo potrdilo, da cerkvena oblast visoko ceni višarsko romanje in njegovo plačilo.

Ko jih pa obiščeš, naj bodo tudi tebi sv. Višarje gora Marija. Daruj! In bodi ti kaj drago, kakor Abrahamu Izak. Če Bog terja, da se ga ločiš, ubogaj, daruj!

Sv. Višarje ti naj bodo gora Sinaj. Čul si, kaj želi od tebe nebeška Kraljica. Zapovedi naj ti bodo s plamtečimi črkami zapisane v srcu!

Sv. Višarje ti naj bodo gora Karmel! Spremeni se tudi ti! Tvoj obraz naj užari sreče, da si otrok Marijin. Nikoli naj se ti ne otemni oblačilo posvečujoče milosti!

Sv. Višarje naj ti bodo gora Kalvarija. Trpi poleg Marije z Jezusom. Z Jezusom umreš vsemu grešnemu.

Sv. Višarje naj ti bodo Oljska gora. Vzdigni se nad višarske višave v nebeške. Že zdaj naj bo tvoja hoja, kakor veli sv. apostol Pavel, v nebesih. Tvoja smrt bo tvoj vnebohod, le bodi, bodi Marijin!

Molitvenik.

Vsakdanje molitve.

Za zjutraj.

Vzhudi se pred tabernakljem, to se pravi: prve tvoje misli naj so pri Jezusu v svetem Rešnjem Telesu in moli že v postelji nekako tako-le:

Jezus, moje edino bogastvo in moje vse! Jaz sem počival, ti pa si bdel in me čuval, da sem doživel nov dan, med tem ko si toliko ljudi poklical v večnost in morebiti na veke zavrgel. Bodi ta dan tebi posvečen. Vse misli moje, vse želje moje, vse besede in vsa dejanja naj bodo prijetno kadilo tebi v čast! Tvojo čast hočem množiti in mar-

ljivo skrbeti za svoje zveličanje. Daj, da bi bil deležen vseh odpustkov, kojih pogoje danes izpolnim. Vse, kar in kakor ti hočeš! Saj veš, o Jezus, da se le enega bojim: smrtnega greha. Obvaruj me ga. Ne vpelji nas v skušnjava, temveč reši nas hudega.

Srce Jezusovo, v tebe zaupam.

(Za zadnji vzdihljaj 300 dni odpustka. — Popolni odpustek enkrat v mesecu, če se vsak dan moli.)

O Marija, moja mati, obvaruj me danes smrtnega greha!

Tri „Češčena si Marija“.

(200 dni odpustka enkrat na dan, če se moli zjutraj in zvečer.)

Pri oblačenju in umivanju misli na svatovsko obleko posvečujoče milosti. Skleni skrbno paziti, da ga ne zgubiš s smrtnim grehom in niti ne oskruniš ali omadežuješ s prostovoljnim odpustljivim grehom.

Nato poklekni in moli:

V imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Amen.

(50 dni odpustka, kolikorkrat se ob enem pokrižaš.)

Glej, moj nebeški Oče, klečim pred teboj in te molim. Verujem

trdno vse, kar nas učiš po sv. kato-
liški cerkvi, ki si jo ustanovil in jo
vladaš ti, ki si večna resnica. Po-
množi mojo vero. Od svoje slabosti
in zlobnosti se vsega bojim, ali od
tvoje ljubezni in dobrotljivosti na-
dejam se vsega in trdno zaupam, da
mi daš vse, kar potrebujem, za večno
zveličanje. Saj si nam ti to obljubil,
ki si neskončno zvest v svojih ob-
ljubah. Potrdi moje upanje. In ljubim
te, moj Bog. Nič me ne more in
ne sme ločiti od tebe, ker ti si vir
vse ljubezni in vsega dobrega. Boli
me, da sem grešil in tvoje očetovsko
srce z nepokorščino ranil. Ne zavrzi
skesanega otroka, ki noče več za-
menjati tvoje ljubezni za nobeno
veselje, nobeno bogastvo in posvetno
srečo. Množi zmiraj bolj in bolj mojo
ljubezen do tebe, mojo vdanost in
zvestobo.

(7 let in 7 kvadragen, kolikorkrat se
obude tri božje čednosti s katerimikoli be-
sedami. — Popolni odpustek enkrat v me-
secu, če se to stori vsak dan. — Popolni
odpustek v smrtni uri, ako se je to molilo
pogosto v življenju.)

**Preblažena Devica Marija, bodi ta
dan moja dobra mati!**

O Gospa moja, o Mati moja, tebi se popolnoma darujem; in da ti svojo vdanost dokažem, ti danes posvečujem svoje oči, svoja ušesa, svoja usta, svoje srce in sebe popolnoma vsega. Ker sem tedaj tvoj, o dobra Mati, ohrani in brani me kakor svojo posest in lastnino. (100 dni odp.)

Angelu varihu.

Angel božji, ki si moj varih, mene po nebeški dobrotljivosti ti izročnega varovanca razsvetluj, varuj, vladaj in vodi. Amen. (100 dni odp.)

Ako si pri kaki bratovščini, opravi njene molitvi.

Črez dan.

Ko zagledaš cerkev, v kateri je sveto Rešnje Telo:

Srce Jezusovo v presv. Rešnjem Telesu, ki goriš ljubezni do nas, vžgi naša srca ljubezni do tebe.

(200 dni odp.)

V skušnjavi.

O Gospa moja, o Mati moja, spomni se, da sem tvoj, varuj me, brani me kakor svojo posest in lastnino. (40 dni odp.)

V zopernostih.

Zgodi se, bodi hvaljena in na veke poveličevana, najpravičnejša, najvišja in najljubeznivejša volja božja v vsem.

(100 dni odp. enkrat na dan. — Popolni odpustek enkrat v letu, ako se je molilo tako vsak dan, in popolni odpustek, v smrtni uri, kdor je pogosto v življenju tako vzdihnil.)

Večerna molitev.

Moj Gospod in moj Bog! Iz srca se ti zahvaljujem za toliko dobrot, ki si mi jih ta dan skazal na duši in na telesu. Zagrnila se je nova brazda na njivi mojega življenja. O da bi bil ta dan sejal mnogo dobrih del za veselo žetev na onem svetu. Ali sejal sem tudi ljulike, žalil sem te, o moj Bog, z grehom.

(Izprašaj kratko svojo vest in obudi potem kes ali obžalovanje.)

O moj Bog, sram me je in boli me, da nisem preživel tega dneva brez greha. Žalil sem te in ranil tvoje očetovsko srce. Čemu sem vendar to storil? Nad vse bi bil srečen, ako bi mogel zdaj reči: bil

sem ves dan poslušen in dober otrok nebeškega očeta. Zdaj uvidim svojo krivico, pa kam naj grem, če ne k tebi, Oče, ki ne zavržeš skesanega otroka? Odpusti, Oče, da v tvoji milosti in v objemu tvoje ljubezni zaspim.

Zagrni me, o blažena mati Marija, s svojim varstvenim plaščem in svojo materno roko raztegni nad me, da mi nič ne škoduje na duši in telesu. O Gospa moja, o Mati moja, spomni se, da sem tvoj, varuj me, hrani me kakor svojo posest in lastnino.

Angel moj, ko jaz počivam, moli ti poleg mene tudi mesto mene ljubelega Boga.

Moli potem rožni venec ali vsaj eno desetico in podaj se, ko se uležeš, v duhu pred tabernakelj. Tam na oltarjevih stopnicah zaspi kakor Samuel v šotoru Gospodovem.

Mašne molitve.

V čast Materi božji.

Molitev pred sv. mašo.

K tebi pridem, o presveta mati Jezusova in te prosim, zadobi mi milost, da bom s ponižno molitvijo, gorečo ljubeznijo, s hvalnim in skesanim srcem pričujoč pri najsvetejši daritvi sv. maše. S to neskončno daritvijo, o presveta mati, želim se presveti Trojici zahvaliti za vse milosti, s katerimi je tvoje presveto brezmadežno srce olepšala. Tudi želim s to presveto daritvijo neskončno usmiljenega Boga prositi po zasluženju Jezusa Kristusa in po tvoji

materni ljubezni za svojo lastno spreobrnjenje in za spreobrnjenje vseh ubogih grešnikov.

O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo.

Začetek sv. maše.

V imenu Očeta itd.

Vsemogočni večni Bog! Ponižno te prosim po zasluženju blažene Device Marije in vseh tvojih svetnikov, zbriši naše grehe, da bomo vredni s čistim srcem stopiti v najsvetejše svetišče.

Bodi pozdravljena sveta mati, ki si rodila kralja, ki nebo in zemljo vlada od vekomaj do vekomaj. Iz srca mi teče vesela pesem, svojo hvalnico posvečujem kralju. Čast bodi Očetu itd. Bodi pozdravljena, sveta mati, ki si rodila kralja, ki nebo in zemljo vlada od vekomaj do vekomaj.

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Gloria — Slava.

Hvalim in slavim te, presveta Trojica, zavoljo tvoje modrosti, moči in dobrote, da si izvolila od vekomaj

Marijo, milosti polno, za mater našemu Zveličarju. S tolikimi nebeškimi darovi si jo okinčal, o Bog, da o njej sam govoriš: Vsa si lepa, moja prijateljica, in madeža ni na tebi. — Milostljivi Bog, tudi nas čim dalje bolj očisti, da bomo vredni moliti, hvaliti in slaviti tebe, vsemogočnega troedinega Boga in Gospoda, Očeta in Sina in sv. Duha. Amen.

Molimo o. Prosimo te, Gospod Bog, dodeli nam, svojim služabnikom, da bi se vednega dušnega in telesnega zdravja veselili in da bi bili po častiti priprošnji blažene Marije, vselej Device, sedanjih žalosti rešeni in večnega veselja deležni. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

Vžgi, o Gospod, z ognjem sv. Duha naša srca, da ti bomo s čistim telesom služili in z očiščenim srcem dopadli. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Branje iz bukev Modrosti, pogl. 24.

V začetku in pred vsem časom sem bila ustvarjena in vekomaj ne bom nehala biti in v svetem prebivališču sem pred njim služila. In

tako sem na Sijonu utrjena in v svetem mestu je moje počivališče in v Jeruzalemu je moja oblast. In ukoreninila sem se med častitim ljudstvom, katero je del mojega Boga in njegov delež; in v družbi svetnikov je moje stanovanje.

Graduale.

Blažena in častitljiva si, Devica Marija, ker si se znašla z brezmadežnim devištvom mati Zveličarjeva. — Devica, božja porodnica, katerega ne obseže celi svet, se je učlovečen zaklenil v tvoje naročje. Po porodu si Devica ostala neomadežana; božja porodnica, prosi za nas. Amen.

Sv. evangelij.

Besede sv. evangelija po sv. Luku, pogl. 2.

Tisti čas, ko je Jezus množicam govoril, je povzdignila neka žena glas izmed množice in mu je rekla: Blagor telesu, ki je tebe nosilo, in prsim, ki so te dojila. On pa je rekel: Pač blagor onim, ki poslušajo božjo besedo in jo ohranijo.

(Moli apostolsko vero.)

Darovanje.

Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s teboj. Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa.

Sprejmi, sveti Oče, vsemogočni večni Bog, ta neomadeževani dar, ki ti ga daruje mašnik tebi, pravemu živemu Bogu, za moje neštevilne grehe, pregreške in zanikarnosti, za pričujoče, pa tudi za vse verne kristjane, žive in mrtve. Naj bo meni in njim v zveličanje in večno življenje. Amen.

V duhu ponižnosti in s skesanim srcem naj bomo od tebe, o Gospod, sprejeti in naša daritev naj se danes tako opravlja pred tvojim obličjem, da tebi, o Bog, dopade.

Prejmi, o sv. Trojica, ta dar, ki ti ga darujemo v spomin trpljenja, od smrti vstajenja in vnebohoda Jezusa Kristusa, Gospoda našega. in v čast presvete, vselej čiste Device Marije, sv. Janeza Krstnika, sv. apostolov Petra in Pavla, teh in vseh svetnikov, da bo njim v čast, nam pa v zveličanje, in da oni za nas prosijo v nebesih, katerih spomin ob-

hajamo na zemlji. Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Tiha molitev.

Po svojem usmiljenju, o Gospod, in po priprošnji blažene Marije, vselej Device, naj nam služi ta daritev v večno in časno srečo in mir. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.

Predglasje.

Res je, spodobi se in naša dolžnost je, prav je in dobro, da ti vselej in povsod hvalo prepevamo, sveti Gospod vsemogočni Bog, in te v počesčenju blažene Marije, vselej Device, združeni hvalimo, častimo in slavimo, katera ni samo spočela svojega edino-rojenega Sina po obsenčenju sv. Duha, ampak tudi čast devištva ohranila, ko je porodila svetu večno luč, Jezusa Kristusa, Gospoda našega. Po njem hvalijo veličastvo angeli, molijo gospostva, trepečejo oblasti in slavijo nebesa in nebeške moči in blaženi serafi z združenim radovanjem. In da dovoliš tudi našim glasom z njimi do tebe priti, te prosimo s ponižno

prošnjo rekoč: Svet, svet, svet, Gospod Bog vojskinih trum. Nebo in zemlja sta polna tvoje časti. Slava Bogu v višavah. Češčen bodi, ki pride v imenu Gospodovem. Čast Bogu v višavah.

Spomin živih.

Po Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, te ponižno prosimo, o dobrotljivi Oče nebeški, ohrani v miru, vladaj in razširjaj sveto katoliško cerkev po vsem svetu, usmili se našega papeža I., našega škofa I., našega cesarja I. in vseh duhovskih in posvetnih oblastnij, vseh pričujočih in vernih kristjanov. Spomni se tudi, o Bog, svojih služabnikov in služabnic I. I. (imenuj žive, za katere hočeš posebno moliti), in vseh, za katere sem dolžan moliti in prositi. Dodeli jim, o Gospod, vse, česar potrebujejo za dušo in te'o, da te bomo hvaležni molili in častili. Amen.

Združimo se z Marijo, prečisto Devico, s svetimi apostoli, mučenci, spoznavalci, devicami in vsemi svetniki in dodeli nam, to te prosimo, o Bog, po njih zasluženju in prošnjah

pomoč v vseh opravilih in varuj nas vseh nadlog po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Odprite se nebesa, in rosite nam Zveličarja! O solnce pravičnosti, pridi in razsvetli nas. O angelski kori, spremljajte Jagnje božje iz Očetovega naročja na oltar miru in sprave. Pridi, sv. Duh, in vžgi ogenj nebeške ljubezni v naših srcih, da bomo vredno počastili ženina svojih duš.

O moj Zveličar, zahvalim te za ljubeznivi spomin, ki si ga nam v najsvetejšem zakramentu zapustil, in te ponižno prosim, da, kakor boš kruh in vino v svoje telo in kri spremenil, tudi mene v sebe spмениš in vsa moja dejanja k dobremu koncu dovedeš. Amen.

Povzdigovanje.

Bodi češčen in hvaljen, pravi Bog, ki si v podobi kruha na oltarju živ pričujoč! Jezus, tebi živim! Jezus, v tebi umrjem! Jezus, tvoj sem živ in mrtev!

Bodi češčen in hvaljen, pravi Bog, ki si v podobi vina na oltarju živ pri-

čujoč! Jezus, bodi mi milostljiv!
 Jezus, usmili se me! Jezus, odpusti
 mi moje grehe! Amen.

Po pozdigovanju.

O čudež božje vsemogočnosti in
 ljubezni! Tukaj na oltarju počiva v
 podobi kruha in vina Jezus Kristus,
 Jagnje božje, Odrešenik in Zveličar
 sveta. O angeli, ki obdajate klečé in
 trepetaje njegov prestol, častite in
 molite ga mesto mene grešnika. Vse
 stvari pritecite in poklonite se svo-
 jemu stvarniku in ohranitelju. Vsi
 narodi, povišujte in slavite ga, ker
 njegova milost je brez konca in kraja.
 O Jezus, moje veselje, moja radost,
 moje vse! Bodi češčen, moljen in
 slavljen vekomaj. Amen.

Ti pa, nebeški Oče, poglej na našo
 brezmadežno daritev in naj se ti
 dopade, kakor ti je bila všeč daritev
 pravičnega Abela, daritev očaka Abra-
 hama in daritev tvojega najvišjega
 duhovnika Melkizedeka in dodeli, da
 se vsi, ki bodo uživali presveto Je-
 zusovo telo in presveto rešnjo kri
 njegovo, napolnijo z nebeško milostjo

in dobroto. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Spomin mrtvih.

Spomni se tudi, o Gospod, svojih služabnikov in služabnic, ki so šli z znamenjem svete vere pred nami v večnost in se še očiščujejo v vicah. Posebno te prosim, usmili se I. I. (imenuj mrtve, za katere hočeš posebno moliti) in vseh duš v vicah, zlasti onih, katerih se na svetu nikdo ne spominja. Tem in vsem, kateri v Kristusu počivajo, dodeli, o Bog, po zasluženju in trpljenju Zveličarja našega kraj hlada, luči in miru v nebeškem raju. Amen.

Pa tudi na nas uboge grešnike se milostljivo ozri, nebeški Oče, prizanesi ljudstvu, ki je grešilo. Odpusti nam vse hudobije, odvrni od nas nadloge in bridkosti in skaži nam milost, ker nismo odkupljeni z minljivim zlatom in srebrom, temveč z neprecenljivo krvjo neomadeževanega Jagnjeta. Po tem revnem življenju pa daj nam delež z Marijo, preblazeno Devico in božjo porodnico, z

angeli in vsemi svetniki v nebeški slavi in časti. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Molimo.

Po zveličavni zapovedi opominjani in po božjih besedah poučeni, si upamo reči: Oče naš, kateri Prosimo te, o Bog, reši nas vsega zla, preteklega, sedanjega in prihodnjega, in po prošnji svete in častitljive, vselej device Marije in vseh svetnikov dodeli, o Gospod, milostljivo mir v naših dneh, da bomo s pomočjo tvojega usmiljenja vselej rešeni greha in vsakega nepokoja obvarovani. Po istem Gospodu našem, Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, kateri s teboj živi in kraljuje v edinstvi sv. Duha od vekomaj do vekomaj. Amen.

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, daj nam mir!

O Jezus, nedolžno Jagnje božje, ti si nam prinesel pravi mir in brez

tebe ni miru ne na tem in ne na onem svetu, daj nam ti srečni mir — mir vesti, katerega nam svet ne more dati. Daj tudi mir svoji sveti cerkvi, daj mir našemu cesarstvu, daj mir vsemu svetu, da bomo tvojim zapovedim vdani in tebe brez vsega strahu molili in hvalili. Amen.

Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, kateri si po Očetovi volji s sv. Duhom vred svet s svojo smrtjo oživil, reši me po tem svojem pre-svetem telesu in svoji krvi vseh mojih grehov in vsega hudega. Daj, da se vselej ravnam po tvojih zapovedih in ne pripusti, da bi se kdaj od tebe ločil, kateri živiš in kraljuješ z istim Bogom Očetom v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Sveto obhajilo.

O Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, temveč reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša. (Trikrat.)

Gospod, res nisem vreden, da greš pod mojo streho, ker sem grešil in tebe, največjo dobroto in lepoto, žalil.

Vendar me ne zavrzi izpred svojega obličja, temveč skaži mi milost zavoljo svoje bridke smrti, saj spoznam in obžalujem iz srca svojo hudobijo. O Jezus, v tvoje krvave rane se zatečem, pokropi me z eno samo kapljico tvoje svete rešnje krvi in bom belejši ko sneg, čistejši ko solnce. Upam to od tebe, ki si brezkončno usmiljen, potrdi še bolj moje upanje! Verujem, o Jezus, da si tukaj na oltarju pričujoč kot Bog in človek. Uči me tako tvoja lastna beseda. V tej sladki veri hočem živeti in umreti. Daj mi vero, ki bi bila tudi drugim v zgled. O Jezus, ogenj čiste ljubezni, želim te ljubiti, kakor te ljubi prečista devica Marija, angeli in svetniki. Vžgi moje mrzlo srce, da ne bo gorelo za drugega, kakor le zate, da bo zate živelo in umrlo. Ti edini si vreden moje ljubezni. Moja duša hrepeni po nebeški mani, moja duša koprni po angelskem kruhu. Ti, o Jezus, vse veš, ti tudi veš, da te srčno ljubim. Zatorej spolni moje goreče želje, pridi v moje srce, napolni in nasiti me z obilnostjo svojih sladkosti, da pozabim na posvetne

reči in samo tebi služim vekomaj.
Amen.

Poobhajilna molitev.

Blaženo naročje Marije Device, ki je nosilo Sinu večnega Očeta.

Molimo. Zaužili smo, o Gospod, pomočke svojega zveličanja in te prosimo, da nas povsod varuje bramba blažene Marije, vselej device, kateri v čast smo te darove poklonili tvojemu veličastvu. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen.

Vsemogočni večni Bog, srčno te zahvaljujem za vse dobrote svojega življenja, posebno pa za neskončno milost, da si nam dal svojega Sina Jezusa Kristusa v pravni dar in njegovo telo in kri v hrano našim dušam za večno zveličanje. Prosim te ponižno, dodeli mi moč, da brezmadežno Jagnje pri vsakem svetem obhajilu vredno prejemem in ga vedno bolj ljubim. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Naj se ti dopade, presveta Trojica, ta prečisti dar, ki smo ti ga prinesli tvojemu veličastvu, in naj bo po tvojem usmiljenju meni in vsem, za

katere sem dolžan moliti, v časno in večno srečo. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Blagoslovi nas presveta Trojica Bog † Oče in † Sin in † sv. Duh. Tvoj blagoslov ostani vedno pri nas in nas spremljaj pri vseh delih, da jih bomo opravljali tebi v čast in hvalo, sebi pa v zveličanje. Amen.

Po sveti maši.

Nebeški Oče, Bog vse dobrote in tolažbe, zahvalim te iz globočine svojega srca za neizrekljivo milost, katero si mi danes s tem dodelil, da si mi dal biti pri sveti maši. Dopadljivo prejmi ta dar in dodeli, da bo meni in vsem v zveličanje, za katere sem molil. Daj, da ne bomo tebe in tvojih zapovedi nikoli pozabili, temveč jih vselej natančno in stanovitno spolnovali. Ko zapustimo tvojo sveto hišo in se napotimo domov, ostani naš varih in pomočnik, pošlji svojega angela pred nami, kateri naj nas vodi, svari, opominja, krepča in varuje, ako bi utegnili priti v grešno nevarnost. Jezus, moja ljubezen, ostani pri meni

in ne pripusti, da bi se kdaj s kakim grehom od tebe ločil. Tebi hočem živeti in umreti.

O Marija, preblazena in prečista nevesta Najvišjega, moja mati in priprošnjica, in vi, o svetniki božji, moji varuhi in prijatelji, stojte mi s svojo močno priprošnjo na strani, da bom trden v veri, nepremakljiv v zaupanju, goreč v ljubezni in utrjen v potrpežljivosti in vseh drugih krščanskih čednostih, da se bom srčno in stanovitno vojskoval zoper vse svoje dušne sovražnike in nekdam srečno prišel v vašo veselo družbo in z vami neskončno dobrotljivega Boga večno hvalil in ljubil. Amen.

Druga sveta maša za rajne.

Priprava.

O presveta Trojica, edini Bog, prejmi to sveto daritev telesa in krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa, katero jaz nevredni služabnik darujem

po rokah mašnikovih tvojemu veličastvu. Darujem ti to daritev zedinjeno z vsemi sv. mašami, kar se jih opravlja danes, zedinjeno s tisto presveto daritvijo, katero je opravil Jezus Kristus nekrvavo pri zadnji večerji, krvavo pa na lesu sv. križa. Darujem ti jo, nebeški Oče, po namenu našega Gospoda Jezusa Kristusa in naše Matere Marije in po namenu sv. katoliške cerkve. Priporočim ti, o Gospod, posebno duše . . .

O preusmiljeni Oče nebeški, po tej presveti daritvi, po prošnji in zaslužanju preblazene Device Marije in vseh svetnikov reši iz goreče ječe vse te uboge duše ter jih pripelji v kraj večnega miru in pokoja. Amen.

Začetek svete maše.

O Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti! — Tebi bodi čast Bog na Sijonu, tebi se naj molitev daruje, Bog v Jeruzalemu, usliši mojo prošnjo: k tebi naj pride vse meso. O Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti!

Molimo.

O Bog, ki ti je lastno, vselej se usmiliti in prizanesti, pohlevno te prosimo za dušo tvojega služabnika (-ce) I., katero si poklical iz tega sveta, ne daj je sovražniku v roke, ne pozabi je do konca, temveč angeli jo naj prejmejo in peljejo v rajsko domovino, da ne okuša, ker je v tebe zaupala in verovala, peklenske kazni, temveč uživa večno veselje. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Za vse verne duše.

O Bog, stvarnik in odrešenik vseh vernih, izbriši dušam svojih služabnikov in služabnic vse grehe, da dosežejo po bogaboječih prošnjah milostljivo odpuščanje, ki so ga vselej želeli. Kateri živiš in kraljuješ na vekomaj. Amen.

Branje iz bukev Skrivnega razodetja,
poglavje 14.

Tisti čas sem slišal glas z nebes, ki mi je rekel, zapiši: Blagor mrtvim,

kateri v Gospodu umrejo. Odslej reče Duh, naj počivajo od svojih trudov, kajti njih dela gredo za njimi.

Graduale.

Daj jim, o Gospod, večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti. V večnem spominu bo pravični in ni se mu bati obrekovanja. — Gospod, reši duše vseh pokojnih vernikov vseh grešnih vezi. Pošlji jim v pomoč svojo milost, da morejo uiti sodbi maščevanja in se veseliti večnega zveličanja.

Mrtvaška pesem.

Strašen dan bo dan plačila!
Zemlja se bo v prah zdrobila,
priča David in Sibila.

Grozen strah bo svet obdajal,
kadar bo sodnik prihajal,
k ostri sodbi človek vstajal.

Glasno bo trobenta pela,
mrtvim po grobeh donela:
„K sodbi vstanite!“ velela.

Smrt, narava bo strmela,
kadar stvar se oživila,
pred Sodnika bo letela.

Knjiga bode prinešena,
dela bodeš bral storjena,
dobra vsa in nepoštena.

Tedaj bo Sodnik se vsedel
in, karkolj je kdo naredil
vse, vse celi svet bo zvedel.

Kam se revež čem podati,
kje zavetnika iskati?
Težko dobrim bo obstati.

Kralj nezmerne visokosti!
Reši svoje brez vrednosti,
reši v moji me slabosti.

Truden hotel si hoditi,
zame svojo kri preliti,
daj v zveličanje to biti!

Svet Sodnik povračevanja,
daj nam milost odpuščanja
še pred dnevom maščevanja.

Da sem kriv, to sam spričujem,
sam pred seboj se sramujem,
pa „zanesi Bog!“ vzdihujem.

Rane grešnici zacelil,
tolovaja si zveselil;
meni upanje dodelil.

Nisem vreden odpuščanja,
vendar Bog „Pomilovanja!“
varuj ognja me, jokanja.

K ovcam deni me ovčico,
izmed kozlov sirotico,
me pokliči na desnico.

Ko zavržene preklete
pahnil v ogenj boš ujete,
deni takrat me med svete.

Prosim te, o Jezus mili,
srca revnega se vsmili,
skrbi zame v smrtni šili.

Dan jokanja bo in straha,
ko bo grešnik vstal iz praha,
šla na sodbo duša plaha.

Ti, o Bog, mu usmiljen bodi,
milo ga, o Jezus, sodi,
duše v večni pokoj vodi.

Evangelij.

Besede evangelija po sv. Janezu v 6. poglavju.

Tisti čas je rekel Jezus judovskim množicam: Jaz sem živi kruh, ki sem z nebes prišel. Ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, katerega sem jaz dal, je moje meso za življenje sveta. Judje so se tedaj prepirali med seboj, rekoč: Kako nam more ta svoje meso v jed dati? Jezus jim je tedaj rekel: Resnično,

resnično vam povem: ako ne boste jedli mesa Sinú človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bodem obudil poslednji dan.

Darovanje.

Gospod Jezus Kristus, kralj časti, reši peklenskih kazni in globokega jezera duše vseh vernih mrtvih. Reši jih iz žrela levovega, naj jih ne požre pekel, naj ne padejo v temo, ampak sv. Mihael z nebeško zastavo naj jih pripelje na kraj večne luči, katero si nekdanj obljubil Abrahamu in njegovemu zarodu. Žrtve in hvalne molitve tebi, o Gospod, darujemo ti jih, prejmi za one duše, katerih spomin danes obhajamo. Daj, o Gospod, da se iz smrti preselijo v življenje, katero si nekdanj obljubil Abrahamu in njegovemu zarodu.

V duhu ponižnosti in s potrjim srcem te prosimo, sprejmi nas, o Gospod! Naj bo naša daritev pred tvojim obličjem taka, da se tebi dopade, Gospod Bog!

Molimo.

O Bog, katerega usmiljenje nima števila, sprejmi milostno naše prošnje; in dušam naših bratov, sorodnikov in dobrotnikov, katerim si dal spoznanje svojega dobrega imena, po skrivnostih našega zveličanja, odpuščanje vseh grehov dodeli.

Prosimo te, Gospod, bodi milostljiv dušam svojih služabnikov in služabnic I. I., za katere ti to daritev opravljamo in za katere ponižno kličemo k tvojemu veličastvu, da bodo zavoljo te spravne daritve vredne iti v večno življenje. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Pred povzdigovanjem.

O predobrotljivi, neskončno usmiljeni Oče nebeški, sprejmi to presveto daritev iz mašnikovih rok, zedinjeno s tisto sveto daritvijo, katero ti je daroval tvoj preljubeznivi Sin pri zadnji večerji in tam na svetem križu. Sprejmi jo za I. I., zame in za vse, kakor se je tudi On daroval za vse. Glej obličje svojega maziljenca, saj

je tvoj ljubljeni Sin, nad katerim imaš svoje dopadenje. Zavoljo večne ljubezni, s katero si me toliko ljubil, zavoljo neskončne ljubezni tvojega Edinorojenega, zavoljo njegovega učlovečenja in prihoda, rojstva in obrezovanja, zavoljo njegovih solz in bridkosti, zavoljo njegovega truda in trpljenja, zavoljo njegove smrti in neskončne ljubezni, s katero je za nas toliko storil, učil in trpel, in zavoljo zaslužnja vseh svetnikov, te prosim, glej milostljivo na svojo cerkev, na njenega vidnega poglavarja papeža, na škofe, duhovnike in vse cerkvene stanove in rede. Spomni se usmiljeno mojih starišev, bratov in sester, dobrotnikov . . . Vseh teh se usmili, dobrotljivi Oče, po svoji modrosti in svoji sveti volji ter jim dodeli milost, da ti bodo vsi dopadljivi, te spoznajo, ljubijo in povelečujejo tebe in tvojega Sina in sv. Duha zdaj in na vse veke.

Po istem Sinu se pa usmili tudi vseh duš pokojnih, katere so mojim molitvam posebno priporočene I. I. in vseh tistih, za katere hočeš, da še posebno molim. Dodeli jim mi-

lostljivo odpuščenje in večni pokoj, da hvalijo in poveličujejo vekomaj tebe, ki si sam vreden vse hvale in časti. Amen.

Povzdigovanje.

O Jezus, bodi jim milostljiv! O Jezus, bodi jim usmiljen! O Jezus, odpusti jim vse grehe!

O Jezus, tvoja sveta kri naj jim bo v tolažbo! O Jezus, tvoja sveta kri naj jim bo v spravo! O Jezus, tvoja sveta kri naj jim bo v večno veselje!

Po povzdigovanju.

O usmiljeni Oče, Bog vse tolažbe, zavoljo drage krvi, katero je pretil tvoj ljubljeni Sin, naš Odrešenik Jezus Kristus, ko je za nas na Oljski gori krvavi pot potil, te prosim, reši duše iz trpljenja v vicah, zlasti te prosim za one, za katere se najmanj moli. Reši jih in pelji jih v svoje kraljestvo, da te tam na vekomaj hvalijo, poveličujejo in častijo, meni pa izprosijo milost žive vere, trdnega upanja in plamteče ljubezni, milost prave žalosti

nad vsemi grehi in milost pobožne molitve. To te prosim po tisti molitvi, katero je Jezus opravil na vrtu Getzemani, po njegovem krvavem potu, smrtni bridkosti in zasluženju njegove bridke smrti. Amen.

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

O usmiljeni Oče, Bog vse tolažbe, zavoljo drage krvi, katero je prelil tvoj ljubljeni Sin, naš Odrešenik Jezus Kristus pri strašnem bičanju, te prosim, reši uboge duše iz ognja vic, zlasti te prosim za tiste, ki so moje rodovine. Pelji jih v svoje prebivališče, da te tam gledajo in ljubijo na vekomaj, meni pa izprosijo milost čistosti in spokornosti. To te prosim po Jezusovem krvavem bičanju in po zasluženju njegove smrti na križu. Amen.

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

O usmiljeni Oče, Bog vse tolažbe, zavoljo drage krvi, katero je prelil tvoj ljubljeni Sin, naš Odrešenik Jezus Kristus pri grozovitem kronanju s trnjem, te prosim, reši uboge duše iz trpljenja in žalosti v vicah; zlasti te prosim za tiste, za katere sem najbolj dolžen moliti. Pelji jih v mir in veselje večnega zveličanja. Obriši

jim solze ter jih nasiti z obilnostjo svoje hiše, da se tam brez konca tebe veselijo, meni pa izprosijo tiste čednosti, ki so potrebne mojemu stanu, pravičnost, zmernost, ponižnost in popolno vdanost v tvojo sveto voljo. To te prosim po Jezusovem kronanju, po njegovi takrat preliti krvi in po zasluženju njegove bridke smrti. Amen.

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

O usmiljeni Oče, Bog vse tolažbe, zavoljo drage krvi, katero je preлил tvoj ljubeznivi Sin, naš Odrešenik Jezus Kristus pri sramotnem križanju, katera je tekla iz ran na rokah in nogah, te prosim, reši duše iz strašnega plamena v vicah; zlasti te prosim za tiste, ki največ in najdalje trpijo. Pelji jih v bliščobo svoje luči, da tam tebe, tvojega Sina in sv. Duha hvalijo in časté, meni pa izprosijo krotkost v sreči, zaupanje v nadlogi, v smrti pa dušno tolažbo. To te prosim po grozovitem križanju Jezusa, tvojega Sina, po njegovih peterih ranah, njegovi preliti krvi, katera je tudi sedaj na oltarju pričujoča, in po zasluženju njegove smrti na križu.

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

O usmiljeni Oče, Bog vse tolažbe! Zavoljo drage krvi, katero je prelil tvoj ljubljeni Sin, naš Odrešenik Jezus Kristus, katera je poslednjič z vodo vred tekla iz njegovega Srca, ko so mu po njegovi smrti odprli stran, te prosim, reši uboge duše iz temne ječe v vicah; zlasti te prosim za tiste, kateri so v svojem življenju posebno častili presveto Srce Jezusovo in neomadežano Srce preblazene njegove matere. Pelji jih v družbo svojih izvoljenih, da pojejo z vsemi zveličanimi duhovi nebeške pesmi pred tvojim sedežem in pred sedežem Jagnjeta božjega, meni pa izprosijo otroško češčenje najsvetejših Src Jezusa in Marije in stanovitnost v dobrem do konca mojega življenja. To te prosim po preliti krvi in vodi iz strani Jezusove in zavoljo zasluženja njegove smrti na križu. Amen.

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

Po svetem obhajilu.

Večna luč naj sveti dušam pokojnih, o Gospod, kakor sveti tvojim svetnikom po tvoji dobroti na veko-

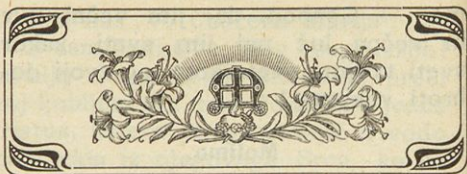
maj. — Gospod, daj jim večni mir in večna luč naj jim sveti, kakor sveti tvojim svetnikom po tvoji dobroti vekomaj!

Molimo.

Vsemogočni večni Bog, zavoljo te presvete daritve tvojega edinorojenega Sina, odpusti dušam svojih služabnikov in služabnic I. I. njih pregreške. Očisti jih vseh nepopolnosti ter jim zbriši zaslužene kazni, da skoraj pridejo v večni mir in dosežejo polno uživanje blažene neumrjočnosti. To te prosimo po Gospodu Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, kateri s teboj in sv. Duhom enaki Bog živi in kraljuje na veke. Amen.

O presveta Trojica, naj ti bo dopadljiva daritev tvojega mašnika. Sprejmi milostljivo ta dar, katerega smo prinesli tvojemu veličastvu, da bo nam in vsem, za katere smo ga darovali, v spravo in zveličanje. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Spovedne molitve.

Prav pogosto prejemaj sv. zakramente. Si padel? Vstani! Stojiš? Pazi, da ne padeš! Želiš moči v skušnjavah in nevarnostih? Zajemaj jo v spovednici in pri obhajilni mizi! Nikjer je ne najdeš v toliki meri; kajti zakrament sv. pokore ni samo za to, da se opereš grehov, ampak tudi, da zadobiš prav posebne milosti za bogoljubno življenje, in sv. obhajilo, kakor veš iz katekizma, zmanjšuje nam hudo nagnjenje, potrjuje nam ljubezen do Boga in varuje nas smrtnih grehov. Pač presrečna je bila hiša Lazarja, Marije in Martě v Betaniji, katero je Jezus vselej obiskal, kadar je prišel v bližino. Gotovo je to storil zato, ker so ga te pobožne duše s hrepenenjem pričakovale, z veseljem sprejemale in le s prošnjo odpuščale, naj prav kmalu zopet pride. Nočeš li iz svojega srca narediti tako ljubo hišico

Zveličarju? Saj tako želi vstopiti! Tudi ti boš trkal na njegeva vrata, ko se preseliš v večnost. Kako naj te sprejme? Kot tujca? Kot domačina?

Pred izpraševanjem vesti.

V zapovedih si mi, o Bog, čisto jasno razodel svojo voljo; toda kolikokrat sem storil rajši, kar je meni ugajalo, ne pa, kar si ti terjal od mene. In to vpričo tebe samega. Spoznam s strahom svojo nepokorščino, predrznost in hudobijo. Gotovo bi si ne upal stopiti pred te in s teboj govoriti, ko bi ne vedel, da si dobrotljiv in usmiljen Oče, ki se vsakega usmiliš in mu prizaneseš, ko bi ne vedel, da je tvoje usmiljenje večje kakor moja hudobija. Saj vem, da si ti tisti Oče, ki z veseljem sprejme svojega izgubljenega sina, kadar se povrne k tebi nazaj, ker noče smrti grešnika, marveč da se spreobrne, spokori in večno živi.

O, to me navdaja s tolikim zaupanjem, da se hočem vzdigniti in povrniti k tebi, moj dobrotljivi Oče. Glej, glej, pripravljen sem zdaj storiti vse, kar le hočeš, da le še enkrat

dobim odpuščenje grehov, tvojo milost ter postanem tvoj zvesti otrok.

Natanko se hočem sedaj izprašati, kar sem grešil od zadnje spovedi. O moj Bog, ti veš vse, kaj, kako in kolikokrat sem grešil; pomagaj mi tedaj s svojo milostjo, da čisto in natanko izprašam svojo vest. Pošlji mi svojega sv. Duha, da me razsvetli, da bodem mogel prav spoznati velikost in število svojih grehov. Te milosti te prosim v imenu Jezusa Kristusa. Amen.

Prosim pa tudi tebe, o prečista Devica Marija, preljuba mati Jezusova. Ker si pribežališče vseh skesanih grešnikov, stoj mi sedaj na strani in pomagaj mi s svojo mogočno priprošnjo pri Bogu, da me razsvetli sv. Duh, da morem preiskati vse skrite kote svojega srca, vse svoje grehe prav spoznati, obtožiti se jih božjemu namestniku in zadobiti milostljivo odpuščenje. Amen.

Izpraševanje vesti.

Prva božja zapoved. Si imel slabo vero? Si protiverske knjige in časnike

bral? Si jih drugim priporočal? Si vedel, ali si mislil, da lahko potem nisi več otrok katoliške cerkve? Si vero kedaj zatajil? Si obupal nad svojim zveličanjem? Si mrmral proti Bogu in njegovi volji? Si bogokletne pogovore imel, kakor: Bog je nepravičen, Bog je trd itd. Si verjel čarovnicam? Si uganjal kake praznoverske skrivnosti? Si zakramente vredno prejemal?

Druga božja zapoved. Si prav robato klel? Pred otroci? Si krivo prisegel? Pred sodiščem? Drugim v škodo? Si storil Bogu obljubo, ki je potem nisi izpolnil?

Tretja božja zapoved. Si bil ob nedeljah in praznikih pri celi sv. maši? Si zamudil? Si prišel šele po evangeliju? Si delal brez potrebe? Si druge k delu spravljal?

Cerkvene zapovedi. Si meso jedel ob petkih in ob postnih časih (posebno v velikonočnem postu in ob kvatrih)? Si bil o Veliki noči pri spovedi in sv. obhajilu?

Četrta božja zapoved. Si bil starišem hudo nepokoren? Na primer: Si po noči proti njihovi volji izostal in si pohajkoval s slabimi tovariši?

Si stariše hudo razžalil? S čim? Si bil surov s stariši? v besedah? ali si jim celo kaj storil? — Ako si v službi, vprašaj se, ali si pri delu svojo dolžnost storil? Si napravil svojim gospodarjem kako škodo? — Ali ste, stariši, otrokom dajali pohujšanje? Ste pazili, v kakšni družbi in tovarišiji so vaši otroci, kaj berejo, kaj govorijo? Ste otroke učili, da izpolnjujejo svoje verske dolžnosti? — Ako si oženjen: Si mirno živel s svojo ženo? Si ženo hudo razžalil? Si premoženje zapravljjal? — Žena, si bila možu pokorna? Pri domačem gospodarstvu? V izpolnjevanju zakonskih dolžnosti? Si možu ogrenila življenje s prepirljivostjo ali na drug način?

Peta božja zapoved. Imaš s kom kako sovraštvo? Je bila jeza, mržnja proti komu v tvojem srcu? Si mu privoščil škodo? Mu morda nisi hotel odpustiti? Koliko časa je to trpelo? Si koga hudo razžalil? Si koga tepel? ranil? Si si sam na zdravju škodoval? Si se močno upijanil, tako, da nisi bil pri pameti?

Šesta božja zapoved. Si kaj nespodobnega, nečistega mislil? Si želel po kakem nečistem grehu? Si

gledal nespodobne stvari ali podobe? Si bral take knjige? Si govoril ali poslušal nespodobne besede? Si storil kak nečisti greh? Sam s seboj? Z drugimi?

Sedma božja zapoved. Si kaj vzel? Kaj in koliko? Si komu veliko škodo napravil? Si koga goljufal? Si vrnil, kar si vzel? Si škodo popravil, vsaj kolikor je bilo mogoče?

Osmo božja zapoved. Si se lagal? Si pravil o drugih kaj slabega, česar se ni vedlo? Si govoril o drugih lažnive stvari? Si izpovedal tajnosti?

Molitev pred spovedjo k Jezusu in Mariji.

(Molitev sv. Alfonza.)

O moj Jezus, toliko si trpěl, vso svojo kri in svoje življenje si dal zame, da bi te ljubil. Jaz pa sem ti to, da bi stregel svoji lastni ljubezni, le z nehvaležnostjo povračal. Oh, kolikokrat sem se od tebe obrnil in zgubil tvojo milost! Vedel sem sicer, da me delajo grehi ostudnega pred teboj, oh, vedel sem, pa sem jih vendar storil. O moj preljubi Odrešenik, ozdravi me zavoljo drage krvi, ki si

jo zame prelil. „Prosimo te tedaj, pridi na pomoč svojim služabnikom, katere si z drago krvjo odrešil!“

Žal mi je iz vsega srca, da sem tvojo neskončno dobroto razžalil. O moj Bog, pomnoži mi to žalost, to kesanje. Daj mi tako žalost zavoljo mojih grehov, da bom do smrti objokoval, da sem tebe žalil. Ko bi moral sedaj umreti, bi te nič ne mogel več ljubiti. O moj Bog! Ker mi daješ še priložnost ljubiti te, te hočem resnično ljubiti in nič drugega nočem ljubiti, kakor tebe. Ljubim te, moja največja dobrota. Ljubim te iz vsega srca; in ker te ljubim, ti darujem vso svojo voljo. Daj mi milost, da te bom za naprej zmiraj ljubil, in potem stori z menoj in ukazuj z menoj, kakor ti je všeč. Zakaj glej, vse sprejmem. Dodeli mi milost, da se zatekam v vseh skušnjavah in nevarnostih k tebi in le pri tebi pomoči iščem.

O Marija, Mati moja, dobodi mi to milost, da se v vseh skušnjavah zatekam k Bogu in k tebi, saj premoreš vse pri Bogu.

K e s.

O neizrečena slepota in hudobija! O, da sem mogel biti tako nehvaležen in hudoben, ter grešiti tolikrat zoper svojega Boga in Gospoda! O, zaslužil sem, da bi me bil ostro kaznoval in večno zavrzel izpred svojega obličja! Bil si do mene vedno tako dobrotljiv; vsak dan, vsako uro in minuto si mi delil novih dobrot in milosti. Kar sem in kar imam, je vse tvoj dar. Zapovedal si mi le to, kar je moji duši v zveličanje; prepovedal mi le to, kar me more večno storiti nesrečnega. Le ljubezen, o dobrotljivi Oče, si mi izkazoval, pa za vso tvojo veliko ljubezen sem se le malo zmenil; nisem si k srcu vzel tvojih svetih besed, in živel po slabih in pregrešnih željah svojega srca. Oh, kolika je moja nehvaležnost! Zares več nisem vreden tvoj otrok imenovan biti! Oh, kolika je tudi škoda, katero mi je povzročil greh! Pripravil me je ob pravo srečo in zveličanje, ker me loči od tebe. Zakaj le v tebi, o Gospod, je vse zveličanje.

Res se mi včasih zdi, da mi dela greh večje veselje, kakor pa dopolnjevanje tvojih zapovedi; pa to je le zmota. Greh je podoben sladkemu strupu, ki je v ustih sladek in prijeten, pa komaj ga zaužiješ, že ti povzroči strašne bolečine in te umori. Ravno to je meni storil greh. O kolike bolečine občutim, kadar premislim svoje hudobije! Kako nemirno je moje srce, kako ranjena moja vest! Pač res, da grešnik nima miru!

O moj nebeški Oče, s kako veselim srcem sem ob času svoje nedolžnosti povzdigoval svoje oči k tebi in molil. Sedaj pa, ker me teži nepokojna in z grehi omadeževana vest, si še komaj upam otožnega srca k tebi zdihovati in te prositi odpuščenja. Poprej sem bil tvoj otrok in prijatelj, in moje srce je radostno uživalo tvojo sveto prijaznost. Sedaj pa me je greh ločil od tebe, storil tvojega sovražnika in bati se mi je tvoje pravične in ostre sodbe. Bil sem v tvoji sveti milosti, brez katere ne morem nič dobrega storiti in veselo je živela moja duša. Greh pa me je oropal tvoje milosti, največjega za-

klada, ter mi umoril dušo, da ostane mrtva, dokler je ti po svoji neskončni milosti zopet ne obudiš k novemu življenju.

To mi je tedaj storil greh, ta strašni dušni strup!

O sedaj šele prav spoznam, da res ni večje nesreče na svetu kakor greh, pa tudi ne večje škode, kakor je ta, katero stori greh naši duši. Sedaj spoznam to in se tresem pred grozovito nevarnostjo, v katero so me pripravili moji grehi. Oj, kaj bi bilo z mojo ubogo dušo, ko bi me bil, o pravični sodnik, poklical v mojih grehih iz tega sveta pred svoj sodni stol, kjer zadostuje en sam smrtni greh, da bi bil obsojen v peklenški ogenj.

O večna čast in hvala ti bodi! Tisočkrat te zahvaljujem, nebeški Oče, da si še potrpel z menoj in mi dal čas se pokoriti. Ljubeznivo me kličeš nazaj in tako dolgo iščeš izgubljeno ovčico, dokler je ne najdeš in ne prineseš k svoji zvesti čredi nazaj. Iz srca mi je žal, da sem se s svojimi grehi tako daleč ločil od tebe.

Sedaj pa se hočem vzdigniti in s pristrčnim zaupanjem povrniti k tebi, o dobrotljivi nebeški Oče! Saj me bodeš zopet sprejel za svojega otroka; saj nočeš smrti grešnika, temveč da se spokori in večno živi.

Z velikim zaupanjem padem tedaj k nogam tvojega usmiljenja, o Bog! Z žalostno Marijo Magdaleno kličem k tebi in te proim odpuščenja svojih grehov. Po presveti, za naše grehe preliti krvi Jezusa Kristusa, tega nedolžnega Jagnjeta božjega, in po njegovih svetih krvavih ranah te ponižno prosim, bodi mi grešniku milostljiv in nikar me ne pogubi! Poglej, nebeški Oče, milostljivo na moje skesano srce, ali veliko več: poglej prebodeno srce usmiljenega Jezusa in očisti z njegovo presveto Rešnjo krvjo mojo omadeževano dušo. O moj Bog, prav iz srca so mi žal vsi moji grehi, znani in neznani, s katerimi sem te kedaj razžalil. Ne obžalujem jih le zato, ker sem izgubil nebesa in zaslužil pekel, temveč posebno zavoljo tega, ker sem ž njimi razžalil tebe, svojega dobrotljivega nebeškega Očeta, svojega usmiljenega Odrešenika. V

grdi nepokorščini uprl sem se tvoji sveti volji, ranil sem srce svojega največjega Gospoda, kateremu sem vso čast, ljubezen in pokorščino dolžen.

O ko bi tega nikdar ne bil storil! V moji žalosti tolaži me le še misel na tvojo neskončno milost, ki zopet sprejme vse žalostne in spokorjene grešnike, če se le resnično vrnejo k tebi. Odpustil si skesanemu Petru in Mariji Magdaleni in veliko drugim, ravno tako odpusti tudi meni, ker se presrčno kesam svojih grehov. Daj tudi v mojem srcu slišati tiste ljubeznive besede, s katerimi si potolažil Magdaleno, rekoč: „Tvoji grehi so ti odpuščeni.“

Trdni sklep.

Sedaj pa, moj usmiljeni Oče, ko tako dobro poznam hudobijo greha, trdno sklenem s tvojo milostjo in pomočjo poboljšati svoje življenje, ter se skrbno ogibati vsakega greha in grešne priložnosti. Kakor je Peter, spoznavši svoj greh, brzo zapustil nevarni kraj, tako se hočem tudi jaz skrbno ogibati s tvojo pomočjo in

milostjo vseh grešnih priložnosti, slabih tovarišij in sploh vsega, kar me je zapeljalo v greh.

V duhu prave pokore hočem prenašati vse križe in težave. Vsako krivico, ki sem jo storil, hočem natančno poravnati. V bodoče hočem rajši vse pretrpeti, kakor tebe, preljubeznivega Očeta, prostovoljno razžaliti.

Ker pa čisto nič ne premorem brez tvoje pomoči, prosim te ponižno v Jezusovem imenu, pridi mi s svojo mogočno milostjo na pomoč. Pomagaj mi, da ostanem stanoviten do konca svojega življenja. O moj Bog, tebi se izročim, tvoj želim biti živ in mrtev, sedaj in na veke. Amen.

O Marija, pribežališče grešnikov, svoje največje zaupanje stavim nate, ker si mati milosti. Prosi zame nebeškega Očeta, da me sprejme zopet za svojega otroka in mi dá posvečujočo milost. Prosi Jezusa, svojega ljubega Sina, da me zopet sprejme v srečno čredo svojih ovčic, in mi ne bode njegovo trpljenje v pogubljenje. Prosi zame tolažnika sv. Duha, da v moje srce vlije obilno milost in lju-

bezen božjo; da mi dá svoje svete darove in me stori trdnega in stanovitnega v dobrem. O Marija, bodi moja usmiljena pomočnica in ljubezniva mati! Glej, saj sem tvoj otrok in te za Bogom ljubim nad vse in iz vsega srca. Amen.

Molitev neposredno pred spovedjo.

O moj Jezus! Kakor je Marija Magdalena pripoznala pri tvojih nogah s skesanim srcem, da je velika grešnica, tako hočem tudi jaz sedaj pred tvojim namestnikom ponižno in odkrito priznati vse svoje grehe. O Jezus, bodi zdaj v mojem srcu in mojih ustih, da se spovem vseh svojih grehov tako čisto, kakor bi ti sam tukaj sedel in spovedoval. — Razsvetli pa tudi mojega spovednika, daj mu potrebno milost, napolni njegovo srce s svojim sv. Duhom in dodeli mu modrost, sočutje in ljubezen do mene, da bo revni stan moje duše natanko spoznal in mene, tvojo ubogo zgubljeno ovčico, po poti pokore zopet pripeljal k tebi, o Jezus, najboljši pastir in najljubeznivejši prijatelj moj. Amen.

Po spovedi.

Moja duša hvali Gospoda in vse, kar je v meni, naj hvali njegovo sv. ime! Hvali Gospoda, moja duša, in nikar ne pozabi njegovih dobrot. On je, ki odpušča vse tvoje pregrehe in ozdravlja vse tvoje slabosti, ki reši tvoje življenje smrti, ti izkazuje obilno milost in usmiljenje. On je, ki te obdaruje po tvojih željah z dobrotami. Gospod je usmiljen in milostljiv, dolgo prizanesljiv in poln usmiljenja.

O Jezus, moj usmiljeni Odrešenik, ponižno te prosim, naj ti bo prijetna ta moja spoved po neskončni vrednosti tvojega svetega trpljenja. Kar mi še manjka prave žalosti in trdnega sklepa, prosim, da dopolniš ti, o Jezus! Dodeli mi veliko milost, da skrbim v prihodnje z večjo gorečnostjo za zveličanje svoje duše, in da pretrpim raje vso časno škodo, dà, tudi grenko smrt, kakor pa tebe kdaj več razžalim s kakim grehom. O Jezus, daj, da ostanem stanoviten v svojem dobrem sklepu.

O ljubezniva Mati Marija, ki si brez vsega greha živela in do konca

svojega življenja ostala zvesta Bogu, izprosi tudi meni milost, da se bom sedaj, ko so mi grehi odpuščeni, novih grehov bolj skrbno varoval kakor doslej, in da ostanem v pobožnem krščanskem življenju do konca zvest, in tako dosežem večno življenje. Amen.

Molitev po spovedi.

(Sv. Anzelma.)

Hvaljen bodi Gospod Bog, ki me je opral v krvi svojega Sina in je na tvojo priprošnjo, o Marija, raztrgal vezi mojih grehov, ki so mi zdaj odpuščeni! Zdaj smem v miru iti. Vsi ljubi svetniki naj s teboj vred namesto mene Boga neprenehoma časte in hvalijo zavoljo njegove dobrotljivosti in njegovega neskončnega usmiljenja. O, ko bi mogel zdaj z opravljanjem svoje pokore Gospoda prav tako neskončno častiti in razveseliti, kakor sem ga s svojimi grehi onečastil in razžalil. O presveta Devica, ki si tako neizrečeno dopadljiva v očeh Najvišjega, združi mojo pokoro z neskončno vrednim zado-

ščenjem svojega sina Jezusa Kristusa in pokaži ga s svojim obilnim zasluženjem očem božje pravice. Izprosi mi milost, da obrodim vreden sad pokore. Sveta Marija! Izprosi mi pri svojem ljubem Sinu dobrega duha in modrost svetnikov, da bo moje življenje uravnano po vseh postavah in zapovedih božjih brez graje. Amen.

Molitev sv. Frančiška Salezija.

O Bog, usmili se me zavoljo Jezusovega zasluženja!

Moj Bog, stopim pred tebe ves ubog in brez vsega zasluženja. Nič nimam, s čimur bi ti mogel zadostiti za svoje pregrehe. Pa darujem ti zasluženje Jezusa, tvojega ljubega Sina, katero je neskončno večje, kakor vsa razžaljenja, katera smo ti jaz in vsi drugi ljudje kdaj prizadejali. Večni Oče, darujem ti ceno odrešenja, katero je dal Jezus Kristus zame na sv. križu.

O Gospod, glej na Jezusovo obličje, čuj glas njegove krvi, ki prosi zame usmiljenja. In če nimajo moje oči zdaj solz, da se zjočem nad svo-

jimi grehi, pa glej na solze svojega edinorojenega Sina in na vse krvave kaplje, ki jih je v življenju in smrti zame prelil.

Odpusti mi tedaj, o moj Bog, moj napuh in mojo ničemurnost zavaljo neskončne ponižnosti svojega preljubega Sina. Zavaljo njegove presvete resnice in ljubezni odpusti mi vso hudobijo, in zavaljo njegovega popolnega uboštva vso lakomnost. Zavaljo deviške čistosti njegovega telesa mi odpusti vso nečistost mojega srca in mojih počutkov. Zavaljo lakote in žeje, katero je trpel v puščavi in na križu, mi odpusti vso požrešnost in samopašnost. Zavaljo sladke krotkosti in pohlevnosti brezmadežnega Jagnjeta mi prizanesi, kar sem se pregrešil z jezo, z upornostjo in maščevanjem. Zavaljo njegovega skrbnega prizadevanja in truda za moje zveličanje mi odpusti vso lenobo in mlačnost. Zavaljo vsega njegovega zasluženja in zavaljo njegovih neskončnih popolnosti mi odpusti brezštevilne pomanjkljivosti in pomote moje. Amen.

Obhajilne molitve.

Molitev pred sv. obhajilom.

O moj Jezus, večna ljubezen, glej, jaz, uboga nevredna stvar, se približam tvoji sveti mizi, nehvaležni služabnik svojemu dobrotljivemu Gospodu, grešni človek svojemu živemu Bogu. O Jezus, pomagaj mi s svojo milostjo, da te danes vredno prejmem. Vžgi v mojem srcu pravo živo vero, trdno zaupanje in gorečo ljubezen, da ti bo dopadljivo moje srce. O kako imenitno je opravilo, katero nameravam sedaj izvršiti, zakaj ne kakemu imenitnemu človeku, ampak tebi, svojemu vsemogočnemu Bogu, hočem pripraviti stanovanje. O Gospod, od vekomaj do vekomaj je tvoje nezapopadljivo bitje! Nebo in zemlja te ne obsežeta, in jaz revna, grešna stvar te hočem sedaj prejeti!

Kakor nekdanj v hišo srečnega Caheja, hočeš priti tudi k meni. Ali prosim te, očisti me poprej, ker sem

omadeževan. Odstrani iz mojega srca vse, kar me dela pred teboj zaničljivega; obdaruj me s svojo sveto milostjo in ljubeznijo in z vsemi potrebnimi čednostmi. Kakor je prijazno sprejel dobri oče svojega izgubljenega vrnivšega se sina, kakor ga je obdaroval in preskrbel z vsem, kar je potreboval, ravno tako obdaruj ti, moj usmiljeni Jezus, danes mene, ki sem tudi kakor izgubljeni sin, ki z zaupanjem pridem zopet k tebi; dobrotljivo me obdaruj z vsem, kar mi je treba, da te bom vredno sprejel.

Daj, da mi to sv. obhajilo ne bo v sodbo in pogubljenje, ampak da mi bode po tvoji milosti v življenje moje duše. Daj mi moč, da zanaprej vedno srčno in stanovitno hodim po potu tvojih zapovedi, in da se ne bojim tudi težav in trnjeve poti, ki pelje v nebesa.

O moj dobrotljivi Jezus, koliko veselje je zame, da hočeš danes zopet priti k meni, obiskati mojo dušo, jo potolažiti in razveseliti, in da prineseš s seboj toliko milosti in dobrot, s katerimi hočeš obdarovati mojo dušo. O večna ljubezen, kralj večne časti,

ti sam prideš obiskat mene, svojega nevrednega in nehvaležnega služabnika. Tvoja ponižna in neizmerna ljubezen te žene tako daleč, da se mi popolnoma daruješ, da se z menoj združiš in se mi daš zaužiti ter poživiš mojo dušo za večno življenje.

O kako si mi dobrotljiv, da mi izkažeš danes zopet to veliko milost in me povabiš k svoji sveti mizi! O kako olepšana s svatovskim oblačilom bi imela biti moja duša, kadar jo povabiš k sv. večerji. Oh, močno me straši tisti nevredni človek, katerega je velel kralj vreči v zunanje teme, ker je prišel brez svatovskega oblačila na ženitovanje njegovega sina. O Jezus, kaj bode z mojo dušo, če jo kdaj najdeš brez svatovskega oblačila pri svoji sv. mizi? Oj, obvaruj me te strašne, največje nesreče!

Ljubezen, sveta ljubezen je prelepo svatovsko oblačilo, s katerim mora biti ozaljšana tvoja nevesta, kadar jo povabiš k svoji sveti mizi. Daj mi iz neizmerne bogastva svojega usmiljenja, gorečo ljubezen do tebe in do bližnjega, da se bojim iz

ljubezni do tebe greha bolj, kakor vsake druge nesreče, da zvesto izpolnujem tvoje sv. zapovedi in ti v dejanju izkazujem ljubezen; da ljubim svojega bližnjega zavoljo tebe kakor samega sebe, in mu storim, kolikor mogoče vse, kar bi si sam želel v takih okoliščinah. Prosim te, o Jezus, potrdi me v tej ljubezni, ohrani jo vedno bolj gorečo v mojem srcu, potem bodem tebe, ki si večna ljubezen, vselej vredno prejel, in moje srce bode ostalo tvoje dopadljivo prebivališče.

K e s.

Daj mi pa tudi, ponižno te prosim, pravi kes nad mojimi grehi, da mi bode resnično in iz srca žal, da sem tebe, svojo največjo dobroto, ki si sam na sebi vse ljubezni vreden, s svojimi grehi razžalil. O, da bi pač nikoli ne bil grešil, nikoli razžalil svojega neskončno dobrotljivega Boga! O moj Jezus, če premišlujem svoje grehe in hudobije, obide me strah: skoraj si ne upam pristopiti k tvoji mizi in te prejeti. Pa tvoja neizmerna ljubezen mi jemlje strah in daje za-

upanje, ker te slišim ljubeznivo klicati: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obremenjeni, in jaz vas okrepčam“.

Na tvoje ljubeznivo povabilo si upam tja pristopiti. Glej, res reven sem in z dušnimi težavami obložen; potolaži me, moj usmiljeni Odrešenik in moja edina tolažba. Slab in bolan sem; ti pa, o Jezus, ki si moj zdravnik, s svojo milostjo me ozdravi.

O Gospod, nisem sicer vreden, da greš pod mojo streho; malo je, menim, tako nevrednih! Pa vendar pridi, o moj Jezus, ponižno te prosim, in stori me vrednega, pripravi si prijetno bivališče v mojem srcu. Saj si iz srca ponižen in prišel si tudi v revni betlehemski hlev; pridi tudi v moje revno srce. Prišel si tudi v Betanijo in si obudil k življenju Lazarja, ki je ležal že štiri dni v grobu.

O pridi tudi k meni in obudi me iz groba mojih pregreh k novemu, tebi dopadljivemu življenju! Prišel si k Mariji in Marti. Marta ti je prijazno postregla, Marija si je pa po tvojem ljubeznivem obisku razsvetljena izvolila najboljši del, ker je pri tvojih

nogah poslušala tvoje svete nauke. Tako pridi tudi k meni, moj usmiljeni Jezus, in obišči me prijazno. Z ničemur ti sicer ne morem postreči, le svoje srce ti popolnoma darujem. Trdno ti obljubim, da bodem sedel k tvojim nogam, ko prideš k meni. Zvesto hočem poslušati tvoje nauke in jih ohraniti v srcu. Saj je tvoje veselje, da bivaš v svetem zakramentu med nami, ki zvesto poslušamo, kako učiš v podobi kruha ljubezni do Boga in bližnjega ponižnosti, potrpežljivosti, pokorščine, čistosti in vseh svetih čednosti.

Prošnja.

Pridi tedaj skoraj, moj Jezus! Komaj te že čaka moja revnā duša. Kakor hrepeni žejen jelen po mrzli vodi, tako hrepeni moja duša po tebi. Le pri tebi so moje želje, le pri tebi mi je dobro. Moje srce je ustvarjeno zate in je nepokojno, dokler ne počiva v tebi.

Pridi torej, o Jezus, moj ljubeznivi učenik. Uči me svojo postavo, ki je zgolj ljubezen. Uči me spolnovati tvojo sv. voljo.

Pridi, o Jezus, presveta podoba božjega bitja in moj zgled. Daj mi milost, da si prizadevam odslej postati le tebi enak v vsem svojem vedenju posnemati tvoje zglede.

Pridi, o Jezus, moj večni Gospod in kralj! Vzemi moje srce tako v svojo oblast, da zanaprej kraljuješ le ti v njem.

Pridi, o Jezus, moj najvišji mašnik. Daj mi milost, da te prejmem tako vredno in s tako gorečo ljubeznijo, kakor so te prejeli tvoja Mati in tvoji apostoli pri zadnji večerji, pri kateri si postavil to sveto daritev, v kateri se daruješ samega sebe svojemu nebeškemu Očetu v naše odrešenje in življenje.

Pridi, o Jezus, moj najmočnejši Srednik in besednik! Govori zame pred nebeškim Očetom, da mi dá presrčno žalost, da mi odpusti vse moje grehe in mi dodeli milost, da te sedaj vredno prejmem.

Pridi, o Jezus, moj dobrotljivi Zveličar! Očisti moje srce, da ohrani to sv. obhajilo mojo dušo za večno zveličanje.

Pridi, o Jezus, moj usmiljeni O d r e - šenik! Reši in očisti moje srce vsega, kar ne najdeš tebi dopadljivega in daj mi milost, da te prejmem prav vredno.

Pridi, o Jezus, najboljši p a s t i r! Nesi me svojo izgubljeno ovčico zopet k svoji sveti čredi. Pelji me na najboljšo pašo k svoji sv. mizi, kjer nasituješ v neizmerni ljubezni svoje ovčice s svojim lastnim mesom in krvjo.

Pridi, o Jezus, moj usmiljeni z d r a v - nik! Ozdravi mojo dušo, ki je padla med razbojnike in je hudo ranjena. Daj se ji samega sebe za zdravilo in ona bo zdrava in trdna.

Pridi, o Jezus, moj častitljivi G o - spod! Podvrzi si moje srce, da sem ti podložen s popolno pokorščino, srčno ponižnostjo in veliko ljubeznijo.

Pridi, o Jezus, moj najzvestejši prijatelj in brat! Daj mi milost, da spoznam tvojo ljubezen in prijaznost kot največjo srečo, in da se ne bojim izgubiti nobene reči kakor tvoje ljubezni in prijaznosti. O pomnoži s tem sv. obhajilom v meni svojo ljubezen.

Pridi, o Jezus, moj prihodnji sodnik! Usmili se moje uboge duše, da bode mogla obstati pred tvojo sodbo. Očisti moje srce vseh grehov. Daj mi resnično žalost, živo vero, trdno zaupanje in gorečo ljubezen. Dodeli mi, da te prav vredno prejmem, da ostaneš vedno v meni in jaz v tebi in da me obudiš poslednji dan k večnemu življenju. Amen.

O Marija, preljubezniva mati mojega Jezusa, glej, sedaj hočem prejeti tvojega ljubega Sina v presvetem zakramentu. O prečista Devica Marija, ko bi pač sedaj imel tisto prečudno čistost srca in tisto presveto ljubezen, s katero si ti spočela Jezusa od sv. Duha, o obiskanju Elisabete ga nosila in vselej ljubila! O Marija, moja preljuba mati, ki vse premoreš s svojo prošnjo pri svojem božjem Sinu, prosi ga zame, da mu pripravim danes v svojem srcu prav čisto in prijetno stanovanje. Izprosi mi milost, da rad pride v moje srce, v njem ostane in ga napolni z vsemi čednostmi ter ohrani mojo dušo za večno življenje. Amen.

Molitev po sv. obhajilu.

O Jezus, usmiljeni Jezus, moj dobrotljivi Odrešenik, moj Bog in moj Gospod!

Hvali Gospoda, moja duša, in poveličuj svojega Zveličarja, zakaj neizrečene čudeže je storil nad teboj. Hvali Gospoda, nikar ne pozabi velike dobrote, katero ti je izkazal ravno sedaj. O nezapopadljiva dobrota, o neskončna milost, o večna, neizrek-ljiva ljubezen! Bog je prišel k meni. Kralj večnega veličastva, obdan od milijonov čistih duhov, se je podal s svojega nebeškega sedeža v revno prebivališče mojega slabega života. Nebeški Gospod, spremljan od veliko-
trum kerubinov in serafinov, ki mu strežejo, je v svoji sv. ponižnosti in ljubezni prišel obiskat svojega ne-
vrednega služabnika.

Sedaj ti, o Jezus, sam živiš v meni! S čim ti bodem povrnil tvojo nezapopadljivo dobroto! Neskončno me ljubiš. Toliko si trpel zame; tako strašne bridkosti in žalosti si prestal zame, da je tekel krvavi pot s tvo-
jega presvetega obraza na zemljo. Od

svojih sovražnikov si bil krivično sojen, neusmiljeno bičan, nazadnje si končal svoje sveto življenje na križu v neizmernih bolečinah, ter si svoje sv. Rešnjo kri prelil zame do zadnje kapljice. Pa vse te dobrote še ne zadostujejo tvoji neskončni ljubezni. Vrh u vsega tega mi izkažeš še neizrečeno dobroto, da se mi daš v presvetem zakramentu samega sebe, da te zaužijem in ohranim svojo dušo za večno življenje.

O moj Jezus, kako si mi vendar dober! Živo občutim velikost tvoje dobrote do mene; in toliko bolj živo jo občutim, kolikor bolj spoznavam, da je nisem prav nič vreden. O Jezus, kako moreš še biti tako dobrotljiv do mene? Ali ne veš več, kolikokrat sem te izdal kakor Judež za kako kratko, pregrešno veselje, za kak majhen dobiček? Ali ne veš več, kolikokrat sem te zatajil, zasramoval, bičal in s trnjem kronal, ker sem se bolj bal razžaliti ljudi kakor tebe; ker sem tepel bližnjega s svojim strupenim jezikom, ker sem se črez njega poviševal v prevzetnosti in napuhu? Ali ne veš, kolikokrat sem te na

ново križal, ker sem delal take grehe, zaradi katerih so te hudobni Judje pribili na križ, da bi nas rešil zasluženih večnih kazni. O moj Jezus, ali o vsem tem ne veš nič več? O vse to dobro veš, saj si vsevedni Bog. Pa prizanašaj mi milostljivo, in obračaj svoj obraz od mojih grehov, ker me neizmerno ljubiš.

O moj Jezus, skoraj bi rekel s sv. Petrom: „Gospod, pojdi od mene, zakaj grešnik sem!“ Toda kaj bom začel, če me zapustiš, ker si le ti moje upanje in moja edina tolažba? Torej iz vsega srca kličem k tebi s tvojima učencema: „O Gospod, ostani pri meni, zakaj mrači se, in dan se je nagnil“.

Strašne teme me obdajajo, kadar sem ločen od tebe. Dan izgine in obide me tista grozna noč, v kateri ne morem več delati dobrega. O Jezus, sedaj si popolnoma združen z menoj; o nikar, nikar ne pripusti več, da bi me kak greh ločil od tebe, da bi te pregnal iz svojega srca. Kako sem vendar mogel biti tako nehvaležen, hudoben in preslepljen, da sem razžalil tebe, svojo največjo dobroto,

da sem bolj ljubil svet in njegovo
 zapeljivo, strupeno veselje kakor tebe,
 svojega Boga, Gospoda in usmiljenega
 Odrešenika; da sem raje služil hu-
 dobnemu duhu za večne peklenske
 muke, kakor pa tebi, o Jezus, za
 večno nebeško veselje! O nezapopad-
 ljiva slepota in hudobija! Odslej se
 ne sme to nikdar več zgoditi! Trdno
 sklenem in obljubim, o moj Jezus,
 sedaj, ko živiš v meni, da te bodem
 zanaprej bolj ljubil, izpolnjeval bolj
 stanovitno tvoje zapovedi, in obračal
 bolj zvesto tvojo sveto milost v prid
 svoji duši. O Jezus, daj mi milost,
 da nikdar ne pozabim, kar sem ti
 danes obljubil, ko imam neizrečeno
 srečo, da sem te prejel.

Darovanje.

O moj Jezus, zanaprej se ti hočem
 popolnoma darovati, ker si se mi dal
 tudi ti popolnoma. Spodobi se in moja
 dolžnost je, da sedaj živim le tebi,
 ker si tudi ti umrl zame na svetu
 in živiš sedaj mojo dušo s presvetim
 Rešnjim Telesom. Popolnoma se ti
 darujem, vsega se ti izročujem.

Darujem ti svojo d u š o , katera je sedaj s tvojim presvetim Rešnjim Telesom obdarovana in posvečena, da bi ti ostala vedno zvesta, vedno le tebi živel.

Darujem ti svoj um in svojo pamet, da bi premišljeval zanaprej le to, kar je k tvoji časti in mojemu zveličanju; da bi se nikdar več ne pomudil v nobeni pregrešni misli.

Darujem ti svoj spomin, da bi se vedno spominjal tvoje neskončne ljubezni, ki jo imaš do mene, posebno mi jo pa prav obilno izkazuješ v onih srečnih urah, kadar me obiščeš v presvetem zakramentu in v meni živiš.

Darujem ti svojo voljo in svoje srce. Sovražiti hočem od te dobe greh in hudobijo, tebe pa hočem nad vse ljubiti in natanko izpolnjevati tvoje svete zapovedi. Iz ljubezni do tebe hočem ljubiti svojega bližnjega kakor samega sebe. Svojo voljo hočem združiti vselej s tvojo presveto voljo. V vseh okoliščinah svojega življenja, v vseh zopernostih in težavah hočem se podvreči popolnoma tvoji najsvetejši volji.

Darujem ti pa tudi, o moj Jezus, svoje telo, katero si sedaj posvetil, ker sem prejel tvoje presveto Rešnje Telo.

Darujem ti svoje oči. Naj bero tvojo sv. voljo v svetih knjigah, naj gledajo čudeže tvoje mogočnosti in modrosti in lepote, s katerimi je napolnjen ves svet. Naj se skrbno odvrčajo od vsega, kar je nevarnega, da bi nikdar več ne gledala kaj nespodobnega.

Darujem ti svoja ušesa, da bi poslušala le tvoje besede, in kar je tebi dopadljivo; vselej pa se zaprla opravljivimi in nespodobnim besedam.

Darujem ti svoj jezik, da ga nikoli ne omadežujem z opravljanjem, kletvijo ali drugim pregrešnim pogovorjenjem. Naj bi bil vedno čist greha, ker si ti, o Jezus, pri sv. obhajilu počival na njem. Naj odslej le tvojo čast in slavo oznanuje, povišuje tvoje usmiljenje, ker si storil velike čudeže svoje milosti nad menoj.

Darujem ti svoje roke. Naj doprinašam ž njimi le dobra dela, delam pridno in zvesto dopolnjujem dolžnosti svojega stanu. Naj nikoli več ne oma-

dežujem svojih rok s krivičnim blagom ali kakim drugim grehom.

Darujem ti svoje noge, da bi hodile le po pravičnih potih, da bi me ne nosile nikoli v nevarne in pregrešne kraje. Dà, moj ljubi Jezus, darujem se ti vsega z dušo in telesom, ker se tudi ti nam daš vsega v presvetem zakramentu. Stori z menoj, karkoli hočeš. Glej, tvoj sem popolnoma. Le tvoja najsvetejša in najljubeznivejša volja naj se zgodi z menoj. Amen.

Prošnja.

O, Jezus, kako srečen sem sedaj, ker živiš v meni ti moja edina tolažba, moj Odrešenik, moj največji prijatelj in dobrotnik, ženin moje srečne duše! Srečna in vesela je sedaj moja duša, ker te sliši, da jo vprašaš ravno tako, kakor si vprašal slepega reveža: „Kaj hočeš, da storim?“ Dà, moj dobrotljivi Jezus, vem, da si sedaj pripravljen, storiti mi vse, ker si mi dal celo samega sebe. Stavim torej vse zaupanje nate in prosim to-le: Potrdi me v živi veri, v trdnem zaupanju in goreči ljubezni. Daj

mi prisrčno žalost, da obžalujem vse grehe, s katerimi sem te kedaj razžalil.

Daj mi trden stanoviten sklep, da zanaprej raje vse izgubim in pretrpim, kakor da bi te še kdaj razžalil. Izpreobrne in prenaredi moje revno srce. Loči ga od vsega posvetnega, nakloni ga na vse to, kar je tebi dopadljivo. O Gospod, ustvari v meni čisto srce in ponovi pravega duha. Ostani, o Jezus, s svojo sv. milostjo v meni in daj, da ostanem tudi jaz vedno v tebi. Dodeli mi sploh vse, kar potrebujem tukaj in tam za dušo in telo.

Usmili se pa tudi, prosim te, o preljubi Jezus, vseh vernih kristjanov, za katere si pretil svojo sv. Rešnjo kri. Usmili se mojih starišev, sorodnikov, prijateljev in dobrotnikov, pa tudi vseh mojih sovražnikov. Izkaži milost vsem, ki so se mojim prošnjam posebno priporočili in za katere sem posebno dolžan prositi. Ozri se milostljivo tudi na vse poglavarje in oblastnike; vodi in ohrani jih na pravi poti in napolni jih v svojim svetim duhom. Vodi in razsvetli vse duhovne pastirje, svoje namestnike, da pripeljejo k tebi vse, katere si jim

izročil. Daj vsem pravičnim stano-
vitnost do konca, grešnikom pravo
spoznanje in resnično spreobrnjenje.
Vsem ubogim dušam v vicah pa
podeli večni mir in pokoj, in večna
luč naj jim sveti. Naj kane ena kap-
ljica tvoje presvete Rešnje krvi v
vice in naj pogasi ogenj mojim . . .

Za vse to, o moj usmiljeni Jezus,
te presrčno prosim v tej srečni uri, ker
imam milost, da ti, o moj pravi in
živi Bog, živiš v meni. O moj Jezus,
popolnoma zaupam nate! Ti si za-
me trpel in umrl, prelil zame svojo
sv. kri, odkupil me drago; živiš me
s svojo lastno krvjo, neizmerna in
nezapopadljiva je tvoja ljubezen do
mene. Daj mi tudi milost, o Jezus,
da bodem užival tebe, kakor te sedaj
tukaj uživam, tudi tamkaj v nebesih.

K Materi božji.

O Marija, prečista Devica, glej,
kako srečnega me je storil danes tvoj
ljubeznivi Sin Jezus. Povabil me je
k svoji mizi, da sem ga prejel z dušo
in telesom, s krvjo in mesom, po
božji in človeški naravi. O kako se
mu morem, grešni človek, dovolj

zahvaliti za njegovo nezapopadljivo dobroto! Ko bi mu klečé pel ves čas svojega življenja noč in dan zahvalne pesmi, ne bi ga mogel po vrednosti zahvaliti za eno sv. obhajilo.

Zato te prosim, moja preljubezniva mati Marija, pomagaj mi, kakor pri prošnji, tako tudi pri zahvali. Pomagaj mi, zahvaliti se Jezusu, mojemu največjemu dobrotniku. Izprosi mi od Boga hvaležno srce, da bi jaz izkazoval z besedo in dejanjem svojemu Jezusu, kolikor mi je mogoče, tako ljubezen in hvaležnost, kakor mu jo izkazuješ ti, Mati Jezusova. Vsaj želim, da bi poviševala moja duša kakor tvoja Gospoda, svojega Boga. Kar bode manjkalo moji hvaležnosti, dopolni ti, preljuba Mati Marija! Ti daj Jezusu vso čast in hvalo, katero bi mu imel in hotel dati jaz, ko bi mi bilo mogoče.

O Marija, izprosi mi milost, da pridem po vrednem prejemanju sv. zakramentov pred božje obličje, kjer bodem dajal našemu ljubemu Jezusu v tvoji družbi in družbi vseh izvoljenih večno čast in hvalo. Amen.

Romarske molitve.

Predno greš od doma.

V tvojem presvetem imenu, o Bog, in v tvojo čast hočem nastopiti romarsko pot, pa tudi v počenjenju Device in ljube Matere Marije. Naj mi služi ta pot v posvečevanje moje duše. Doma hočem pustiti vse nepotrebne posvetne misli in skrbi in ves čas božjega pota na to misliti, kar je moji duši k zveličanju potrebno.

Romarski pot naj me vedno spominja, da smo ustvarjeni za večnost in da smo v tuji deželi, dokler živimo na svetu; da nimamo tukaj obstoječega kraja, temveč iščemo prihodnjega; da smo enaki popotniku, ki gre iz daljnih tujih krajev na svoj dom; in da so naši dnevi na zemlji kakor senca, ki mine.

Darujem ti, o Bog, vse nadloge, katere bom moral na potu trpeti. Prejmi milostljivo ta dar in dodeli mi svojo pomoč, da bom vse težave voljno, potrpežljivo in s sprokornim srcem prenašal. Tvoj sveti zgled na romanju iz Nazareta v Jeruzalem naj mi bo zmirom na mislih. Če se mi bode pot dozdeval težaven, hočem misliti, kako težaven je bil tvoj križev pot na goro Kalvarijo. Če me bode nadlegovala žeja, se hočem spominjati, kakšno žejo si ti moral trpeti na križu. S tvojim svetim trpljenjem hočem združiti vse svoje težave na potu in iz ljubezni do tebe, moj Jezus, brez vse nevolje potrpežljivo svoj križ nositi.

Ljubezniva mati Marija! K tebi hočem pribežati in tebe vredno počastiti na svetem kraju, katerega si si izvolila, da bi nam, ki v tvojo priprošnjo zaupamo, izprosila obilnih milosti in dobrot od svojega božjega Sina. Varuj me na potu vseh nevarnosti in pripelji me srečno k svojemu svetišču.

Mir in blagoslov trojedinega Boga Očeta in Sina in sv. Duha naj me

spremlja na božjem potu in naj ostane vedno pri meni. Amen.

Med potom moli sv. rožni venec, litanije, zapoj tudi kako pobožno pesem.

Molitev, kadar zagledaš romarsko cerkev.

Bodi pozdravljen, o sveti tempel božji, katerega si je Jezus Kristus izvolil, da v podobi kruha s svojimi angeli v njem prebiva in na prošnjo svoje preljube Matere Marije vselej Device nam ubogim grešnikom milosti deli. Jaz imam trdno zaupanje v svojem srcu, da bom zadobil v tebi, o sv. hiša božja, milost in usmiljenje, odpuščenje grehov, tolažbo in pomoč v svoji potrebi. Amen.

Molitev, kadar stopiš v romarsko cerkev.

O kako veselo je moje srce, da sem prišel srečno na ta sveti kraj! Zatorej bodi tebi večna čast in hvala, o dobrotljivi Bog! Tukaj hočem zdaj tvojega preljubega Sina Jezusa Kristusa v presvetem zakramentu svetega Rešnjega Telesa z največjo ponižnostjo svojega srca moliti in nje-

govo preljubeznivo Mater Marijo srčno počastiti.

O preblaga devica Marija, ti mati usmiljenja, pribežališče grešnikov, tolažnica žalostnih in pomočnica vseh kristjanov, stoj mi na strani, da svojo božjo pot s tvojo božjo pomočjo opravim s srčno pobožnostjo, da svoje srce vseh grehov očistim, Bogu svoje nadloge spodobno potožim po tvoji mogočni priprošnji dosežem, kar mi je treba za dušo in telo, da se potem z veselim srcem vrnem na svoj dom. Amen.

Molitev pred oltarjem sv. Matere božje.

Bodi češčena, o presveta devica Marija! Tvoja milost je znana po vsem svetu, tvoje usmiljenje hvalijo vsa ljudstva na zemlji. Oh, ozri se milostljivo iz svojega svetega sedeža doli name! Jaz sem grešna stvar, nevredna, svoje omadeževane roke in oči k tebi povzdigniti. O mati usmiljenja, jaz bi rad marsikaj prosil tvojega božjega Sina; pa kako bi se predrznil prositi novih dobrot, ko sem prejete dostikrat slabo porabil

in sem radi svojih grehov ostuden v njegovih očeh! Sram me je in se ne upam pred njim svojih ust odpreti. O Marija, saj si pribežališče grešnikov! Usmili se me! Ti vodi moj jezik, ti me uči prositi, ti prosi zame svojega božjega Sina, da me usliši.

Zdaj potoži Bogu in Materi božji svojo nadlogo.

**Molitev, s katero se kliče Marijo
na pomoč.**

O visoka nebeška Kraljica in mati usmiljenja! Glej me tukaj na kolenih pred sedežem tvoje milosti, kjer je na tvojo prošnjo že toliko in toliko ljudi prejelo velikih milosti; kjer si ti izprosila žalostnim tolažbo, potrebnim pomoč, slabim moč, bolnikom zdravje, grešnikom odpuščenje. O preblaga Devica! Ko bi te pač jaz mogel ljubiti z ljubeznijo tistih, kateri so te kedaj na tem svetem kraju častili! O da bi imel ljubezen serafov, s katero bi te hotel ljubiti! Pa kako mlačno, mrzlo je moje srce! Pa vsaj željo imam te ljubiti in zato usliši mojo prošnjo. Daj, o

Mati milosti polna, da moje trdno zaupanje ne bo osramočeno. Spomni se, o mila Devica, da še ni bilo na na svetu nikdar slišati, da bi bil kdo zapuščen, kdor je pri tebi iskal s pravim zaupanjem pribežališča! Izprosi tedaj tudi meni na tem svetem kraju pomoč v moji potrebi, tolažbo v mojem trpljenju in mir mojemu srcu. Amen.

Marija, sprejmi nas za svoje otroke.

Prečista Devica in ljubezniva Mati Marija, češčena med vsemi narodi zemlje, ti mogočna pomočnica vseh ljudi! Ti, Mati božja, si kraljica nebes in zemlje, delivka vseh milosti in lepota svete cerkve! Pravičnim daješ najlepše zglede, množiš svetnikom veselje in si začetnica zveličanja našega. Ti si radost svetega mesta, ti vrata nebeška, si čast svojega Boga. Glej, Mati usmiljena, tebe hvaliti, tvoje čednosti posnemati, in tvoji pridni otroci biti želimo. Vzemi našo ponižno službo, podpiraj našo slabost in daj nam občutiti sladkost tvoje zveste službe. Naj se vseh

ljudi srca vnemajo tvoje ljubezni in vsi jeziki naj pojejo tvojo hvalo, da bomo tukaj vredno ljubili po tebi tvojega Sina, potem pa mu vekomaj pri tebi čast in hvalo prepevali. Amen.

Počeščenje Marije Device.

Bodi češčena, o Marija, ti tempel veličastva božjega, ti sveto prebivališče kralja nebes in zemlje! Ti si resnično blažena, ker si bila med vsemi ženami sama vredna biti mati svojega stvarnika. Vsi narodi te imenujejo srečno. Dokler si bila na zemlji, je bilo le malo ali nič tvojega, zdaj pa, ko si povišana nad vsa nebesa, se ves svet v tebe ozira, kot v sedež milosti za vsa ljudstva. Prosimo te torej, o sv. Devica Marija, stoj nam pri Bogu s svojo prošnjo na strani. Tvoja prošnja mi je ljubša in jo višje cenimo, kakor vse zaklade tega sveta. Tvoje prošnje storijo, da nam Bog odpušča milostljivo grehe; nam zadobé obilnih milosti za pobožno življenje; tvoje prošnje ponižujejo naše sovražnike in podirajo njih prizadevanja ter sto-

rijo, da jih premagamo. Ako v tebe zaupam, o Marija, bom gotovo zveličan. Amen.

Otroška molitev do Matere božje.

O Marija, Mati božja, bodi tudi moja mati! Glej, kako slab in reven sem jaz, tvoj otrok! O prosi ti svojega ljubega Sina, da me v dobrem potrdi in v skušnjavah podpira, da ne grešim. Izprosi mi od njega milost, da bom zvesto posnemal tvojo ponižnost, čistost, pohlevnost in potrpežljivost. To me bo storilo vrednega tvoje ljubezni in tvojega varstva. O preljuba Mati Marija, usliši moje ponižne prošnje. Amen.

V zahvalo prejetih dobrot.

O dobrotljiva Devica in božja Mati Marija! Znamenja, katera visijo v tem svetišču, so priča, da je na tvojo prošnjo že toliko in toliko ljudi po čudežni poti tvojo pomoč zadobilo. Pa glej, tudi jaz sem živa priča tvoje neizmerne dobrote in tvojega usmiljenja; tudi jaz sem že prejel tvojo

čudežno pomoč v svojih nadlogah. Tudi nad menoj se je izpolnilo, kar sv. Bernard o tvoji dobrotljivosti trdi, rekoč: „Da še nikdar ni bilo slišati, da bi bila ti katerega tistih zapustila, ki so v tvoje varstvo pribežali, tebe pomoči prosili in se tvoji prošnji izročili“. Glej, milostljiva pomočnica kristjanov! Iz daljnega kraja sem klical s trdnim zaupanjem na tvojo pomoč v svoji potrebi, in Gospod nebes in zemlje mi je po tvoji priprošnji čudežno pomagal. Sprejmi zdaj, o moja Gospa, moje srčno zahvalo za to veliko dobroto. O ko bi mogel storiti, da bi ti vsi nebeški duhovi in vsi pravični na zemlji hvalo peli, kakor jo čuti moje hvaležno srce, katere pa jezik izreči ne more! O Marija, nikdar ne bom pozabil, kakšne milosti mi je že Bog podelil po tebi. Jaz hočem tvojo dobrotljivost vedno hvaliti. Posebno pa hočem s svojim življenjem pokazati, da tvoja dobrota, tvoja milost in tvoja materna pomoč pri meni ni bila izgubljena. Iz hvaležnosti in ljubezni do tebe se hočem vsakega greha skrbno varovati in si prizadevati, da bodo

lepšale tudi mojo dušo tvoje lepe čednosti. Le bodi še zanaprej moja ljubezniva Mati in varihinja v vseh večnih in časnih zadevah, posebno me pa skrij pod svoj plašč v zadnji uri. Jaz ti pa obljubim, da hočem biti zmiraj tvoj pokoren in hvaležen otrok. Amen.

Molitev, kadar si prinesel v čast
Marije Device kak dar.

Vsemogočni, dobrotljivi in usmiljeni Bog, ki dveh vinarjev nisi zavrgel, katere je uboga vdova v Jeruzalemu dejala v skrinjico, temveč si jih z dopadenjem sprejel; sprejmi tudi milostljivo ta majhni dar, ki sem ga prinesel v čast tvoji deviški Materi. O moj Bog! Jaz ti darujem po tvoji preljubi Materi tudi svoje srce, svoje telo in svojo dušo, vse težave svojega romanja, svojo molitev in vsa svoja dobra dela, katera sem že storil ali jih še bodem storil. O Gospod, moj Bog! Naj ti bo všeč ta dar in, kar mu še manjka, naj nadomesti neskončno zasluženje Jezusa Kristusa, zasluženje Marije Device in vseh svetnikov. Amen.

Molitev za nepričujoče domačine.

O preblaga Devica Marija, predno se ločim od tega kraja milosti, ti priporočim v tvojo materno brambo in varstvo še vse tiste, ki so mi doma naročili, da naj te pozdravim v njih imenu in da naj tukaj zanje molim. Glej, o Marija, mati usmiljenja, tudi ti so tvoji ljubi otroci, tudi oni te častijo in te kličejo svojo zvesto varihinjo in mogočno pomočnico. O Mati! Sprejmi milostljivo njih pobožno pozdravljenje in njih zaupljivo molitev, ki jo pošiljajo iz daljnih krajev k sedežu tvoje milosti. Izprosi jim zavoljo njih velikega zaupanja do tebe pri tvojem božjem Sinu vseh milosti, katere potrebujejo za dušo in telo; posebno pa jim izprosi srečno smrt in milostljivo sodbo, da se po tem revnem življenju s teboj v nebeškem kraljestvu neprenehoma veselijo. Amen.

Molitev za slovo.

Zdaj, o preblazena Devica Marija, se je približal čas, da mi bo treba

zapustiti ta kraj in od tebe slovo vzeti. Glej, o ljubezniva in usmiljena Mati, jaz, tvoj nevredni otrok, grem zdaj telesno od tukaj, ali moje srce ostane odslej zmiraj pri tebi; — tebi ga dam, vodi ga s svojo mogočno priprošnjo zmiraj tako, da bo vedno Boga ljubilo, hvalilo in molilo, tebe vredno častilo in le po dobrem hrepenelo. To storiti je resnična želja mojega srca. O Marija, Mati usmiljenja, jaz se trdno zanesem, da si ti moje molitve s svojo prošnjo podpirala in zvesto pričakujem, da mi bo Bog pomoč podelil v moji potrebi. Ako bi se pa zgodilo, da bi mi Bog ne podelil, česar sem ga prosil, naj se zgodi njegova sveta volja; jaz pa bom spoznal, da ni uslišal mojih prošenj zato, ker bi ne služilo v zveličanje moji duši. On, neskončno modri Oče, veliko boljše ve, kar je v mojo pravo srečo, kot jaz, njegov neveden otrok. On je moj oče, on mi vse dá, kar mi je dobro. Ker sem pa gotovo prepričan, da je Bogu in tebi dopadljivo, česar sem prosil s tvojo pomočjo Boga za svojo dušo, zato se tebi, o ljuba mati, še enkrat

prav srčno zahvaljujem za tvojo dobrotljivost in te prosim, nikar me ne pozabi na svojem veličastnem sedežu v nebesih. Glej, enkrat bo prišla ura zame in, morebiti ni daleč, ko me bo moč zapustila, da mi ne bo več mogoče priti sem na ta sveti kraj pri tebi pomoči iskat; bo prišla ura, ko moje kalne oči ne bodo gledale več tvoje svete podobe, moj slabi jezik ne bo več klical tebe ter bodo moja ušesa zadnjikrat slišala tvojo sladko ime, ki je vse moje upanje, moja tolažba; bo prišla ura, ko se bo morala moja duša od telesa ločiti, iti pred sodni stol tvojega Sina in račun dati o vsem svojem življenju. O Marija, moja Mati, takrat me vzemi v svoje varstvo, izprosi mi milost in nadomesti z neskončnim zasluženjem svojega ljubega Sina in s svojim velikim zasluženjem, kar sem se jaz zadolžil. O mati usmiljenja, zarotim te pri sladkem veselju in grenkih bolečinah, katere si zavoljo svojega božjega Sina v svojem mehkem maternem telesu čutila, spomni se me tisto strašno uro! Spomni se, da sem za Bogom vse zaupanje nate

stavil; da sem te po otročje častil in ljubil; da sem tolikokrat iz globočine svojega srca k tebi zdihoval in te pomoči prosil. Izkaži se takrat, o Marija, da si res moja prava mati; priteci moji ubogi duši na pomoč in govori pri svojem božjem Sinu zame, da me nikar vekomaj ne zavrže. Stori, da moje zaupanje v tvojo mogočnost ne bo osramočeno; prikaži se v svoji lepoti, da bodo peklenške pošasti pred žarki tvoje svetlobe trepetaje pobegnile, tisti mi pa usmiljenje skaže in me v svoje nebeško kraljestvo vzame, kateri je od tebe rojen in je naše grehe nase vzel, naše dolžno pismo na križ pribil; kateremu je Oče vso sodbo v roke dal ter sedi in kraljuje na njegovi desnici vekomaj. Še enkrat uprem svoje oči v tvojo čudežno podobo, o da bi gledal enkrat tvojo nepopisljivo lepoto vse veke. Zdrava, zdrava Marija!

Lavretanske litanije.

Gospod, usmili se nas!

Kristus, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kristus, sliši nas!

Kristus, usliši nas!

Bog Oče nebeški, usmili se nas!

Bog Sin, Odrešenik svetá, usmili se nas!

Bog sveti Duh, usmili se nas!

Sveta Trojica, en sam Bog, usmili se nas!

Sveta Marija,

Sveta Mati božja,

Sveta devic Devica,

Mati Kristusova,

Mati milosti božje,

Mati prečista,

Mati brezmadežna,

Mati nedolžna,

Mati deviška,

Mati ljubezniva,

Mati čudovita,

Mati dobrega sveta,

Mati Stvarnikova,

Mati Odrešenikova,

Devica najmodrejša,

Devica častitljiva,

prosi za nas!

Devica hvalevredna,
 Devica mogočna,
 Devica milostljiva,
 Devica verna,
 Podoba pravice,
 Sedež modrosti,
 Začetek našega veselja,
 Posoda duhovna,
 Posoda časti vredna,
 Posoda vse svetosti,
 Roža skrivnostna,
 Stolp Davidov,
 Stolp slonokosteni,
 Hiša zlata,
 Skrinja zaveze,
 Vrata nebeška,
 Zgodnja danica,
 Zdravje bolnikov,
 Pribežališče grešnikov,
 Tolažnica žalostnih,
 Pomoč kristjanov,
 Kraljica angelov,
 Kraljica očakov,
 Kraljica prerokov,
 Kraljica apostolov,
 Kraljica mučencev,
 Kraljica spoznavavcev,
 Kraljica devic,
 Kraljica vseh svetnikov,

prosi za
 nas!

Kraljica brez madeža iz- virnega greha spočeta, Kraljica presvetega rož- nega venca,	}	prosi za nas!
---	---	------------------

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta,
prizanesi nam, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta,
usliši nas, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta,
usmili se nas!

V. Prosi za nas, sveta božja Po-
rodnica.

O. Da postanemo vredni obljub
Kristusovih.

Molimo.

Podeli nam svojim služabnikom,
prosimo, Gospod Bog, da se bomo
vedno veselili zdravja na duši in na
telesu, in da bomo po častitih prošnjah
presvete Marije vselej Device sedanje
žalosti rešeni in večnega veselja de-
ležni. Po Kristusu, Gospodu našem.
Amen.

Molitev k Materi božji.

Pod tvoje varstvo pribežimo, o
sveta božja Porodnica, ne zavrzi naših
prošenj v naših potrebah, temveč reši

nas vselej vseh nevarnosti, o častitljiva in blagoslovljena Devica, naša gospa, naša srednica, naša besednica! S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči!

V. Prosi za nas sveta božja Porodnica!

O. Da postanemo vredni obljub Kristusovih.

Milost svojo, prosimo te, Gospod, v naša srca vlij, da, ki smo po angelovem oznanjenju spoznali učlovečenje Kristusa, tvojega Sina, po njegovem trpljenju in križu dosežemo častitljivo vstajenje. Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Molitev k sv. Jožefu.

Glejte, zvesti in modri služabnik, ki ga je Gospod postavil nad svojo družino.

V. Prosi za nas, sveti Jožef!

O. Da postanemo vredni obljub Kristusovih.

Naj nam pomaga, prosimo te, Gospod, zasluženje ženina tvoje presvete Matere Marije, da nam bo po njegovih priprošnjah podeljeno, česar naša slabost ne more doseči. Ki

živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

Češčena Kraljica.

Češčena bodi, Kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena! K tebi vpijemo zapuščeni Evini otroci; k tebi vzdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Obrni torej, naša pomočnica, svoje milostljive oči v nas in pokaži nam po tem revnem življenju Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa. O milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

V. Dovolj, naj te hvalim, o sveta Devica!

O. Daj mi moč zoper sovražnike svoje.

Vsemogočni večni Bog, ki si telo in dušo častite Device in Matere Marije, da bi vredno prebivališče tvojega Sina biti zaslužila, s pomočjo svetega Duha pripravil, daj, da bomo, ki se njenega spomina veselimo, po njenih milostljivih prošnjah prihodnjega zla in večne smrti rešeni. Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

(Trikrat.)

Spravna molitev.

(O pobožnostih k Srcu Jezusovemu.)

Božje Srce Jezusovo! Glej, pred teboj klečimo in ti darujemo vso molitev, hvalo, vse poveličevanje brezmadežnega Srca Marijinega, vseh angelov in svetnikov v nebesih in vse sv. Cerkve, ter želimo, da bi vse stvari skozi vso večnost tebe molile, hvalile in častile. Prav tako se ti zahvaljujemo za vse dušne in telesne dobrote, ki neprenehoma izvirajo iz tebe, neusahljivega vira ljubezni in vseh dobrot. Združeni z vsemi tebe ljubečimi stvarmi te prosimo odpuščanja za vso nevero in vso nehvaležnost, za vso mrzloto in vso malomarnost, za vse zaničevanje in vso onečastitev, s katero te žalijo ljudje, posebno v zakramentu presv. Rešnjega Telesa. V zadostilo sprejmi milostljivo našo vero, naše zaupanje, našo ljubezen, in milostljivo usliši naše prošnje:

V. Božje Srce Jezusovo! Usmili se svoje svete Cerkve, vseh duhovskih in svetnih gospod ter vseh svojih vernih.

O. Prosimo te, usliši nas!

V. Božje Srce Jezusovo! Usmili se vseh udov te bratovščine, ki je posvečena tvojemu počeščenju.

O. Prosimo te, usliši nas!

V. Božje Srce Jezusovo! Priporočamo ti vse naše prošnje.

O. Prosimo te, usliši nas!

V. Božje Srce Jezusovo! Usmili se duš vseh umrlih kristjanov v vicah, posebno tistih, ki so bili v življenju udje te bratovščine.

O. Prosimo te, usliši nas!

Božje Srce Jezusovo! Ti si se darovalo na križu nebeškemu Očetu za zveličanje vseh ljudi, zdaj pa ponavljaš ta dar neštevilnokrat na naših oltarjih; ta dar večne ljubezni obrni nam vsem v prid.

Ohrani, varuj in vladaj svojo sveto Cerkev in njenega poglavarja. Združi s poglavarjem škofe, s škofi mašnike, z mašniki vse vernike, da bomo vsi eno poslopje, sezidano na podlagi apostolov, na skali sv. Petra in na tebi, ki si vekomaj vogelni kamen. Obvaruj svojo sveto Cerkev krivih nauk, razkola, pohujšanja, preganjanja in malomarnosti.

Varuj vladarje, gosposke in predstojnike, da bodo s tvojo modrostjo in močjo v miru in edinosti, v pravičnosti in ljubezni, v pravi bogoboječnosti svoje podložnike vodili k večnemu zveličanju in časnemu blagostanju.

Podeli svojo milost vsem očetom in materam, da bodo otroke vzgojevali tebi v čast, sebi pa v zveličanje, ter jih v nedolžnosti in kreposti vzrejali za otroke božje in dediče nebeškega kraljestva.

Daj tudi vsem otrokom ubogljivost, spoštovanje, hvaležnost in ljubezen do staršev, da se bo v obilnosti nanje razlival tvoj božji očetovski blagoslov. Daj tudi poslom, da bodo svoje dolžnosti zvesto in vestno spolnovali, da bodo potrpežljivi in ponižni, in da bodo čisto živeli ter se v svetem Duhu veselili.

Ohranjaj nedolžne, potrjuj spokornike, izpreobračaj grešnike, ponižuj sovražnike svojega kraljestva in privedi jih v svoj hlev; širi vedno bolj in bolj čast svojega svetega imena, da bodo vsi ljudje spoznali resnico in se zveličali.

Tvojemu božjemu Srcu, o Jezus, priporočimo še vse ljudi na tem svetu; usmili se duš vseh vernih mrtvih, posebno duš naših staršev, sorodnikov, prijateljev in dobrotnikov in vseh tistih, katerih se nihče posebej ne spominja; vsem nam pa daj milost, da se bomo zveličali in z njimi vred tebe večno gledali in uživali. Ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

(Na praznik presv. Srca Jezusovega in ob
sličnih priložnostih.)

Presladki Jezus, Zveličar človeškega rodu, ozri se na nas, ki v globoki ponižnosti klečimo pred tvojim oltarjem. Tvoji smo, tvoji hočemo biti. Da bi pa mogli biti s teboj trdneje sklenjeni, glej, zato se danes vsak izmed nas radovoljno posveti tvojemu presvetemu Srcu.

Tebe mnogi niso nikdar spoznali, mnogi pa so tvoje zapovedi zaniče-

vali in te zavrgli. Usmili se obojih, dobrotljivi Jezus, in potegni vse k svojemu svetemu Srcu. Kralj bodi, Gospod ne samo vernih, ki niso nikdar odpadli od tebe, temveč tudi izgubljenih sinov, ki so te zapustili; daj, da se skoraj vrnejo v Očetovo hišo, da ne poginejo uboštva in lakote. Kralj bodi tistih, ki jih slepi verska zmota ali loči razkol, in pokliči jih nazaj v zavetje resnice in k edinosti vere, da bo kmalu en hlev in en pastir. Kralj bodi tudi vseh tistih, ki živé v stari zmoti poganstva; reši jih iz teme in privedi jih k luči v božje kraljestvo.

Daj, Gospod, svoji Cerkvi varno in blagonosno prostost; daj vsem narodom red in mir; daj, da se bo od kraja do kraja zemlje razlegal en glas: [Bodi hvala božjemu Srcu, ki nas je rešilo, slava in čast mu ve-
komaj! Amen.

Romarske pesmi.

Stara Višarska romarska pesem.

Češčena s' Marija,
 oj sladko ime,
 k tebi zdihuje
 naše srce.
 Oj roža duhovna,
 milosti polna,
 prosi, oj prosi,
 za nas grešnike vse.
 Sveti Jožef,
 prosi za nas
 grešnike vse.

Sveta Mati božja,
 prosi Boga za nas.
 Hvaljen bodi Jezus,
 zdaj in večni čas.
 Oj prosi Marija,
 oj prosi za nas,
 oj prosi Marija
 oj prosi za nas.

Bodi češčena,
 Hči Boga Očeta,
 bodi češčena
 Mati Bog' Sina,
 bodi češčena
 nevesta svet'ga Duha,
 bodi češčen
 tempel presvete Trojice.

Druge Marijine pesmi.

Zapojmo na glas
Mariji na čast,
Marija Devica,
nebeška kraljica.

Sveta Marija, sladko ime,
k tebi zdihuje naše srce.
Roža duhovna, milosti polna;
prosi Marija za grešnike vse!

Sveta Marija,
prosi Boga za nas!
Hvaljen bodi Jezus,
zdaj in na večni čas!
Prosi Marija v nebesih za nas!
[Le prosi, Marija, za nas.]

Marija, k tebi vboge reve,
mi zapuščeni vpijemo,
objokani otroci Eve,
v dolini solz zdihujemo.

O Marija, čista d'vica,
bodi naša pomočnica;
prosi ti za nas Boga,
da nam svojo milost da!

Mariji.

Marija, mati ljubljena!
o bod' češčena ti!
Rodila si nam Jezusa,
zato te vse časti!
Mi svoja srca damo,
in upno k tebi kličemo:
[Marija, pros' za nas!]

Marija, sladko ti ime!
Kristjanom močni var;
ti zdraviš žalostno srcé,
nam siješ upni žar.
Zatorej ne prenehamo,
in vedno k tebi kličemo:
[Marija, pros' za nas!]

Počeščenje Marije.

Češčena kraljica,
češčena mi bod'!
o čista Devica,
češčena mi bod'.
Pred tebe, Marija,
na goro hitim,
pri tebi, Marija,
jaz biti želim.

Pa nekaj, predraga,
nazaj me drži,
devica preblaga,
oh greh me teži.
Češčena kraljica itd.

Sem daleč zabredel
od tebe, moj up!
Globoko je vjedel,
pregrehe me strup.

Kak' hočem obstati
brez tvoje moči?
Usmili se, mati,
oh, reši me ti!

Pomagaj, Marija,
o prosi zame;
pomagaj, Marija,
da pridem pred te!

Vse upanje svoje
postavim nate,
le dete ti svoje
poprosi zame!

Kaj ne, o Devica,
da upati znam;
ker tebe, Kraljica,
za Mater imam.

Saj ti si, Devica,
dobrotljiva vsa,
si nam pomočnica,
ko nekdaj si b'la.

Zatorej, Marija,
češčena mi bod',
na veke, Marija,
češčena mi bod'!

Ljubezen do Marije.

Veš, o Marija,
moje veselje,
veš moje želje?
Ljubil bi te!
Zmiraj pri tebi
hotel bi stati!
Ljubljena Mati,
spomni se me!

Pa ti, Kraljica,
si ga že vzela;
ti si ga vnela,
zate gori.
Mati preblaga,
ti ga obrani,
hudega brani,
reši ga ti!

Kaj pa ti hočeš,
moja Kraljica,
sladka Devica,
da ti podam?
Drugega nimam,
srce mi vzemi,
z nadami vsemi
tebi ga dam.

Kadar nam zadnja
ura bo bila,
Mati premila
pridi po nas!
Ti takrat vodi
v raj nas veseli!
tam bomo peli
hvalo ves čas!

Kazalo.

Popis božje poti.	Stran
Svete Višarje	3
Čudodelna podoba	9
Romarska cerkev	13
Poti na sv. Višarje	17
Čudeži in milosti	26
Zgodovina	37
Božja služba na sv. Višarjah	43
Romarji in procesije	50
Sklep	57

Molitvenik.

Vsakdanje molitve	59
Sv. maša v čast Materi božji	65
Druga sveta maša za rajne	80
Spovedne molitve	94
Obhajilne molitve	112
Romarske molitve	131
Lavretanske litanije	145
Spravna molitev	150
Posvetitev presv. Srcu Jezusovemu	153
Romarske pesmi	155

